

Kunnossapidon seudullisen tuotteistuksen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 mukaiseksi

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Rakennettu ympäristö, hortonomi (AMK)

Kevät 2024

Sofia Siivonen

Rakennetun ympäristön koulutus

Tekijä Sofia Siivonen

Työn nimi Kunnossapidon seudullisen tuotteistuksen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 mukaiseksi

Ohjaaja Hannu Äystö

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli päivittää Tampereen kaupunkiseudulla kahdeksalla kunnalla käytössä olevan seudullisen tuotteistuksen tehtäväkortistoa sekä haastatella tuotteistusta käyttäviä kuntia. Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kuntaa ovat Tampere, Pirkkala, Nokia, Ylöjärvi, Lempäälä, Vesilahti, Kangasala ja Orivesi. Tuotteistus tarkoittaa tuotettujen palveluiden tarkempaa määrittelyä, eli tässä tilanteessa kunnossapitoon liittyvien tehtäväkorttien sisällön tarkempaa määrittelyä. Seudullisen tuotteistuksen idea on yhtenäistää kunnossapidon laatu sekä tehdä kunnossapitotöiden hintavertailusta mahdollista naapurikuntien välillä. Tuotteistuksen viimeisin päivitys on vuodelta 2018. Työn tilaajana toimi Tampereen Infra Oy. Tilaaja käyttää tuotteistusta aktiivisesti alueurakoiden kilpailutusmateriaalina ja urakoiden laadunvalvonnan keinona.

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen. Tuotteistuksen tehtäväkorttien päivittämisen lisäksi opinnäytetyössä tehtiin haastattelututkimus kaupunkiseudun kuntiin. Opinnäytetyössä haastateltiin kaupunkiseudun kuntien kunnossapidon asiantuntijoita ja selvitettiin, miten seudullista tuotteistusta on käytetty eri kunnissa ja millaiseksi se on koettu. Haastatteluissa selvisi, että osa kunnista käyttää tuotteistusta aktiivisesti ja osa käyttää sitä vähemmän. Tuotteistuksen pääasiallinen käyttötarkoitus on käyttää sitä alueurakoissa kilpailutusmateriaalina ja urakoiden laadunvalvonnan keinona. Niissä kunnissa, jossa kunnossapitotyöt suoritetaan omajohtoisesti, ei käytetä tuotteistusta aktiivisesti.

Työssä päivitettiin kasvillisuusalueiden hoitoa ja korjausta sekä rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden hoitoa ja korjausta koskevat tehtäväkortit. Työn tuloksena on 62 päivitettyä tehtäväkorttia, joista 9 kappaletta on uusia tehtäväkortteja. Tehtäväkorttien laatuvaatimukset on päivitetty Viheralueiden hoito VHT 14-julkaisusta Viheralueiden yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun laatuvaatimuksiin. Viheralueiden hoitoluokitus, eli ABC-hoitoluokitus päivitettiin tehtäväkorteissa Viheralueiden kunnossapitoluokitukseen RAMS 2020. Tehtäväkorttien päivityksessä käytettiin myös muita tärkeitä ajankohtaisia ohjeistuksia sekä lainsäädäntöä.

Työn tuloksena todettiin, että tehtäväkorttien päivitystarve on jatkuvaa. Tehtäväkorttien tulee pysyä ajan tasalla, kun kunnossapidon laatuvaatimukset ja muut ohjeistukset päivittyvät. Tuotteistusta käytetään aktiivisemmin toisissa kunnissa, ja toisaalla sitä ei käytetä lainkaan. Kunnossapidon resursseilla on vaikutusta siihen, kuinka aktiivisesti tuotteistusta käytetään. Tuotteistuksen seudullisuus on kärsinyt, sillä yhteistyötä kuntien välillä ei ole resurssien ja ajan puutteen takia pystytty ylläpitämään. Yhdessä kunnassa tehtäväkortteja on päivitetty omatoimisesti omaan käyttöön.

Avainsanat Kunnossapito, tuotteistus, alueurakka, laatuvaatimukset, tehtäväkortit
Sivut 29 sivua ja liitteitä 14 sivua

The aim of this thesis was to update the task cards of regional productization used in eight municipalities in the Tampere urban area and to interview the municipalities that use productization. The eight municipalities of the Tampere urban area are Tampere, Pirkkala, Nokia, Ylöjärvi, Lempäälä, Vesilahti, Kangasala and Orivesi. Productization means a more precise definition of the services produced, that is, in this situation, a more precise definition of the content of the maintenance-related task cards. The idea of regional productization is to standardize the quality of maintenance and make price comparison of maintenance work possible between neighboring municipalities. The latest update of the productization is from 2018. The commissioner of the work was Tampereen Infra Oy. The commissioner actively uses productization as competitive tendering material for regional contracts and as a means of quality controlling of contracts.

This thesis is research-focused. In addition to updating the task cards of productization, an interview was carried out to examine the experiences from the municipalities of the urban region. In the thesis, maintenance experts of urban municipalities were interviewed and experiences related to the use of regional productization were explored. The interviews revealed that some municipalities use productization actively and some to a lesser degree. The main purpose of productization is to use it in regional contracts as competitive tendering material and as a means of quality controlling of contracts. In those municipalities where maintenance work is carried out under self-management, productization is not actively used.

In this work, the task cards for the care and repair of the vegetation areas and the care and repair of structures, furniture and equipment were updated. The result of the work is 62 updated task cards, of which 9 are new task cards. The quality requirements of the task cards have been updated from the Maintenance of green areas VHT '14 publication to the quality requirements of the Maintenance specification of green areas VKT 2021 publication. The Maintenance classification of green areas, the ABC maintenance classification, was updated in the task cards to the Maintenance classification of green areas RAMS 2020. While updating the task cards, other important current guidelines and legislation were also used.

As a result of the work, it was concluded that there is a constant need to update the task cards. Task cards must stay up-to-date when maintenance quality requirements and other instructions are updated. Productization is used more actively in some municipalities, and in others it is not used at all. Maintenance resources have an effect on how actively productization is used. The regionality of productization has suffered, because cooperation between municipalities has not been able to be maintained due to lack of resources and time. In one municipality, the task cards have been updated for their own use.

Keywords Maintenance, productization, regional contract, quality requirements, task cards

Pages 29 pages and appendices 14 pages

KESKEISET KÄSITTEET

ABC-hoitoluokitus	Vanhentunut valtakunnallinen viheralueiden hoitoluokitus vuodelta 2007. Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 korvaa ABC-hoitoluokituksen.
Alueurakka	Alueellisesti rajattu kohde, jossa urakoitsija vastaa alueeseen kuuluvien määritettyjen kohteiden, kuten viheralueiden tai väylien ympärivuotisesta kunnossapidosta.
Hoito	Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin käytettävyyteen ja koettavuuteen vaikuttavat olosuhteet. Hoito on osa kunnossapitoa.
Hoitotehtävät	Talvihoito, puhtaanapito, rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoito, kasvillisuuden hoito sekä muut erityiset hoitotehtävät. Hoitoon sisältyvät myös pienet, hoidon yhteydessä ilman erityiskoneita ja -materiaaleja tehtävät korjaus- sekä huoltotyöt.
KESY-toimintamalli	Tavoiteohjelma, joka osoittaa toimintasuunnan ja vastaa kestävästä kehityksestä yleisiin tavoitteisiin soveltaen niitä viheralalle.
Korjaus	Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin toiminta ja ominaisuudet. Korjaus on osa kunnossapitoa.
Korjaustehtävät	Olevan rakenteen kunnostaminen, uusiminen, siirtäminen tai poistaminen. Vioittunut tai puutteellinen rakenne palautetaan käyttökuntoon.
Kunnossapito	Säännöllistä toimintaa, jolla säilytetään infrastruktuurin toiminta ja ominaisuudet, vaikutetaan infrastruktuurin käytön olosuhteisiin tai hallitaan infrastruktuurin laitteita ja järjestelmiä.
Laatuvaatimus	Laatuvaatimuksilla määritellään tarkasti, kuinka tuotteen toimivuusvaatimukset saavutetaan. Laatuvaatimus tarkoittaa laatukriteerille asetettua tavoitetasoa. Laatuvaatimukset ovat urakoitsijaa sitovia.
LUMO	Lyhenne luonnon monimuotoisuudesta, jolla tarkoitetaan elollisen luonnon monimuotoisuutta, joka pitää sisällään ekosysteemien- ja lajien monimuotoisuuden sekä lajien sisäisen perinnöllisen vaihtelun. Monessa kaupungissa on tehty LUMO-ohjelmia, joiden avulla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuutta kaupunkien viheralueilla.
Omajohtoinen urakointi	Työ toteutetaan omilla resursseilla, kunnan tai kaupungin omalla henkilöstöllä.

RAMS 2020	Valtakunnallinen viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020, joka korvaa ABC-hoitoluokituksen. Päivityksen yhteydessä hoitoluokituksen sijasta siirrytään kunnossapitoluokitukseen, joka on sisällöllisesti laajempi kokonaisuus. Kunnossapitoluokituksen myötä viheralueiden luokitus muuttuu arvopohjaiseksi.
Seudullinen tuotteistus	Tampereen kaupunkiseudun kahdeksalle kunnalle laadittu yhteinen tuotteistus, joka sisältää kunnossapidon tehtäväkortteja sekä muita asiakirjoja, joita hyödynnetään urakoissa. Tuotteistus tarkoittaa palvelujen tarkempaa määrittelyä ja täsmentämistä.
Tampereen Infra Oy	Tampereella toimiva yritys, joka tuottaa monipuolisia infra-alan palveluita Tampereen kaupunkikonsernille, kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhtiöille.
Tampereen kaupunkiseutu	Pirkanmaalla sijaitseva kahdeksan kunnan muodostama yhtenäinen talousalue.
Tehtäväkortti	Laadittu yleisten alueiden kunnossapitoon tehtäväkohtaisesti tarkentamaan ja täsmentämään, mitä tiettyyn työtehtävään kuuluu. Seudullisessa tuotteistuksessa on tehty hoito- ja korjaustehtäville omat tehtäväkortit.
Tilaaaja	Urakoitsijan tai muun palveluntuottajan sopimuskumppani, joka on tilannut työsuorituksen.
Urakoitsija	Tilaaajan sopimuskumppani, joka on sitoutunut tekemään sopimusasiakirjoissa määritellyt kunnossapitotehtävät tai täyttämään muut toimivuusvaatimukset.
VHT´14	Viheralueiden hoito VHT´14 on vanhentunut keskeinen urakka-asiakirja, joka sisältää viheralueiden hoitoluokitukseen perustuvat hoidon laatuvaatimukset.
VKT 2021	Valtakunnallinen Viheralueiden yleinen työselostus VKT 2021, korvaa julkaisun Viheralueiden hoito VHT´14. Päivityksen myötä siirryttiin viheralueiden hoidon laatuvaatimuksista kunnossapidon yleisiin laatuvaatimuksiin. VKT 2021 on hyvän kunnossapidon kuvaus, joka sisältää kunnossapitohankkeesta toiseen samansisältöisinä toistuvat laadunmääritykset.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tilaaajan esittely – nykytilan kuvaus ja toimintaympäristö	3
2.1	Laatupolitiikka	4
2.2	Tarve päivitykselle	4
3	Kunnossapidon seudullinen tuotteistus	5
4	Tehtäväkortit	8
4.1	Tehtäväkorttien päivitystyö.....	8
4.2	ABC-hoitoluokituksesta RAMS 2020 kunnossapitoluokitukseen.....	11
4.3	Viheralueiden hoidon laatuvaatimuksista kunnossapidon yleisiin laatuvaatimuksiin	12
5	Tutkimusmenetelmä ja aineisto	13
6	Haastattelutulokset	14
6.1	Tuotteistuksen käyttäminen ja sen näkyminen työssä	15
6.2	Tuotteistuksen perehdytys henkilöstölle	16
6.3	Tuotteistuksen tarkoitus, tärkeys ja toimivuus	17
6.4	Tuotteistuksen kehittämismahdollisuudet	17
6.5	Seutuyhteistyö – aktiivisesta yhteistoiminnasta hiljaiseloon	19
6.6	Seudullisen tuotteistuksen päivitysvastuu	20
7	Haastattelutulosten analysointi.....	20
7.1	Tuotteistuksen toimivuus.....	21
7.2	Luonnon monimuotoisuus huomioituna kunnossapidossa.....	23
7.3	Seutuyhteistyön tulevaisuus.....	24
8	Johtopäätökset.....	25
	Lähteet	28

Kuvat

Kuva 1. Tampereen Infra Oy organisaatiokaavio 2024 (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024)..... 3

Kuva 2. Tampereen kaupunkiseudun alue kartalla (Tampereen kaupunkiseutu, 2024). 6

Taulukot

Taulukko 1. Päivitetty tehtäväkorttien tuoterakenne ja litterointi (Siivonen, 2024)..... 11

Liitteet

- Liite 1. Tehtäväkortti: 6412 Väylien vierustojen niitto
- Liite 2. Tehtäväkortti: 6421 Nurmikoiden hoito
- Liite 3. Haastattelukysymykset
- Liite 4. Saatekirje haastateltaville
- Liite 5. Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma_Siivonen

1 Johdanto

Suomessa viheralueiden kunnossapito perustuu julkisilla ja yksityisillä alueilla yleisesti käytössä olevaan viheralueiden kunnossapitoluokitukseen sekä sitä täydentäviin yleisiin kunnossapidon laatuvaatimuksiin ja työselostuksiin (Viherympäristöliitto ry, 2020a, s. 6). Viheralueiden kunnossapitoluokitus, ohjeistukset, laatuvaatimukset, työselostukset ja lainsäädäntö päivittyvät tietyin väliajoin ja tämä luo päivityspainetta kaupunkien ja kuntien työohjeille. Vuonna 2020 ilmestyi valtakunnallinen Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020, joka korvasi Viheralueiden ABC-hoitoluokituksen. Seuraavana vuonna julkaistiin Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021, joka korvasi Viheralueiden hoito VHT'14-julkaisun. Nämä kaksi uutta julkaisua ovat muuttaneet kunnossapidon toimintatapoja ja tuoneet kestävämpää ja luonnon monimuotoisuutta vaalivaa näkökulmaa viheralueiden kunnossapitoon ja luokitteluun.

Tämä opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen ja tässä tarkastellaan Tampereen ja sen seitsemän naapurikunnan kunnossapidon periaatteita. Tampereella Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 on otettu käyttöön vuonna 2021 ja Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 on otettu aktiiviseen käyttöön vuonna 2023. Tämä tieto on peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisestä lehtijulkaisusta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2023) Edellä mainittujen julkaisujen lisäksi Tampereella kunnossapitoa ohjaa muun muassa kunnossapidon seudullinen tuotteistus, jonka tehtäväkortit luovat kunnossapitotehtäville tietyt laatuvaatimukset ja täsmentävät hoito- ja korjaustehtävien sisältöä.

Seudullinen tuotteistus on laadittu seutuyhteistyönä Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimesta kaupunkiseudun kahdeksalle kunnalle ohjaamaan kunnossapitoa. Seudullisen tuotteistuksen viimeisin päivitys on tehty vuonna 2018, jonka jälkeen on ilmestynyt paljon uusia kunnossapidon työohjeita käytäntöön. Tuotteistukseen tuli päivittää nykyinen kunnossapitoluokitus sekä uudet kunnossapidon laatuvaatimukset, jotta se säilyi ajantasaisena ohjeistuksena. Opinnäytetyön tilaajana toimi Tampereen Infra Oy, joka tuottaa monipuolisia infra-alan palveluita Tampereella ja sen suurin tilaaja on Tampereen kaupunki. Nämä tiedot ovat peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisiltä intranetsivuilta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024)

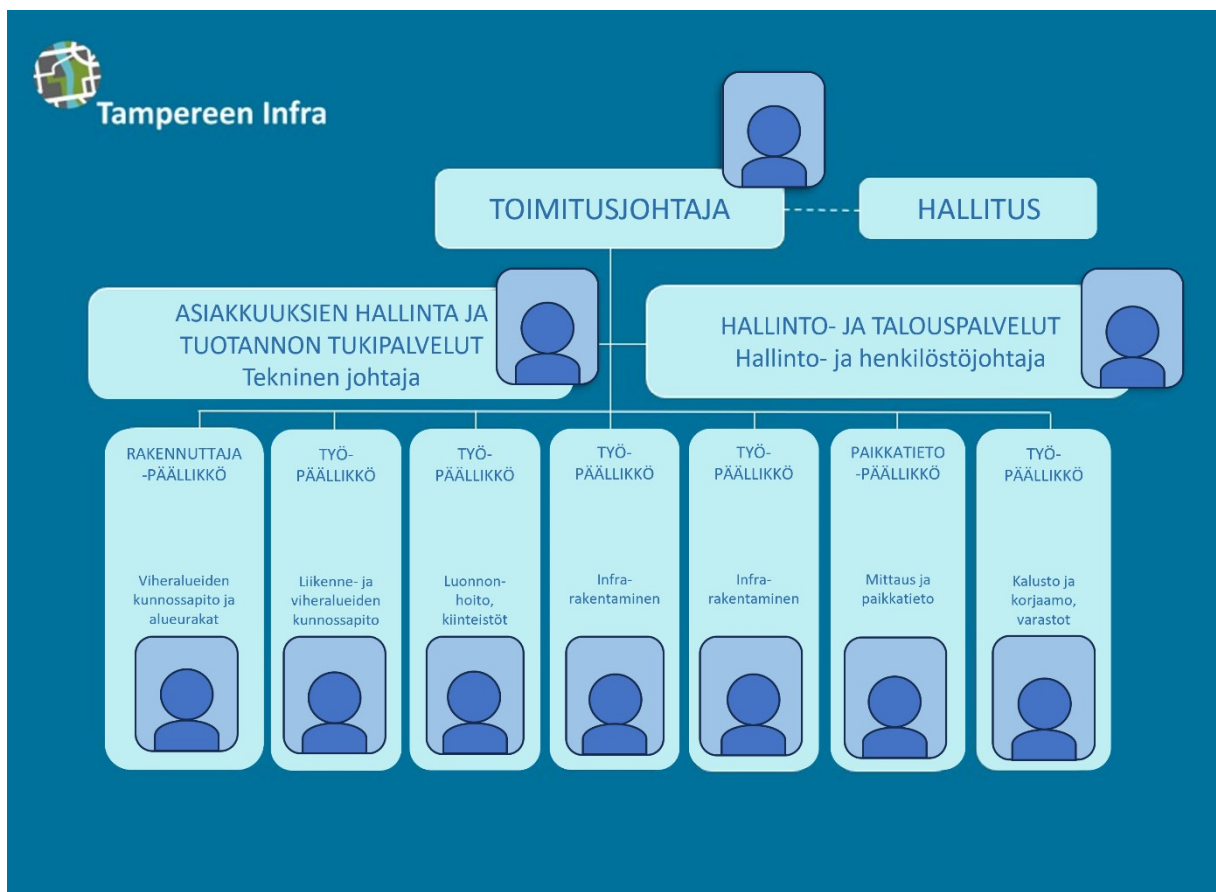
Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli päivittää kunnossapidon seudullisen tuotteistuksen viherkunnossapitoa koskevat tehtäväkortit sekä tehdä haastattelututkimus Tampereen

kaupunkiseudun kuntiin. Haastattelututkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten aktiivisesti seudullista tuotteistusta käytetään kaupunkiseudun kunnissa, millaiseksi se on koettu ja mitä kehitettävää siinä olisi. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on, miten seudullista tuotteistusta käytetään Tampereen kaupunkiseudun eri kunnissa ja kuinka tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi. Haastattelututkimukseen osallistui viidestä kaupunkiseudun kunnasta kunnossapidon asiantuntijoita. Tuotteistuksen päivitystyö on tärkeää, sillä se toimii kunnissa urakka-asiakirjana alueurakoiden kilpailutuksissa ja urakkahinta lasketaan sen perusteella. Alueurakoissa tilaaja käyttää tuotteistuksen tehtäväkortteja urakan laadunvalvonnassa. Omajohtoisessa urakoinnissa tehtäväkortit toimivat kunnossapidon ohjenuorana ja esihenkilöiden työn tukena. Tuotteistuksen tehtäväkortteja on laaja kirjo, mutta tässä opinnäytetyössä keskityttiin päivittämään viherkunnossapitoa koskevat tehtäväkortit.

2 Tilaajan esittely – nykytilan kuvaus ja toimintaympäristö

Tämän opinnäytetyön tilaajana toimi Tampereen Infra Oy kunnossapitopalvelut. Tampereen Infra tuottaa Tampereella monipuolisesti infra-alan palveluja ja se on pääosin Tampereen kaupungin omistama in-house-osaakeyhtiö. Muita yhtiön pienosakkaita ovat muun muassa itse Tampereen Infra Oy, Tampereen evankelisluterilainen seurakuntayhtymä sekä Pirkkalan kunta. Tampereen Infra tuottaa kunnossapito-, rakentamis- ja paikkatietopalveluja sekä kalusto- ja korjaamopalveluja Tampereen kaupunkikonsernille, kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhtiöille. Kuva 1 havainnollistaa Tampereen Infra Oy:n organisaatiokaavion. Nämä tiedot ovat peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisiltä intranetsivuilta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024)

Kuva 1. Tampereen Infra Oy organisaatiokaavio 2024 (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024).

Tampereen Infralla vakituisia työntekijöitä on noin 300 henkilöä. Kesäkaudella Infra on vuosittain työllistänyt noin 100 kausityöntekijää erilaisiin infra-alan tehtäviin. Tampereen Infra on liikevaihdon ja henkilöstön lukumäärän perusteella yksi suurimmista Tampereen

kaupungin omistamista yhtiöistä. Kaupunki on Infran suurin tilaaja, joten infralaisten kädenjälki näkyy selkeästi Tampereen kaupunkikuvassa. Nämä tiedot ovat peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisiltä intranetsivuilta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024)

Tampereen Infran päätehtäviä on kunnossapitää ja rakentaa Tampereen katuja ja toreja, viheralueita, kuten puistoja ja metsiä sekä leikki-, oleskelu- ja ulkoliikuntapaikkoja sekä uimarantoja ja näin pitää huolta kaupungin viihtyisyydestä ja arjen sujuvuudesta. Infralla halutaan pitää hyvää huolta kaupungista, jotta kuntalaisilla on hyvä elinympäristö asumiseen, elämiseen ja harrastamiseen ja muilla kävijöillä jää miellyttävä kokemus Tampereesta. Infralla asiakastyytyväisyyttä arvostetaan ja halutaan tarjota asiakkaille laadukasta ja joustavaa palvelua. Nämä tiedot ovat peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisiltä intranetsivuilta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024)

2.1 Laatu politiikka

Työn laatu ja sen kehittäminen on tärkeä osa Tampereen Infran toimintaa. Infran laatu politiikan perustana ovat lait ja asetukset, yhtiön ohjeet ja asiakasvaatimukset. Infra edellyttää jokaisen työntekijänsä sekä yhteistyökumppaninsa sitoutuvan laadun tuottamiseen. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2024) Infralle myönnettiin keväällä 2024 ISO9001 laadunhallintajärjestelmän sertifikaatti, joka on osoitus siitä, että yritys toimii asiakaslähtöisesti ja kehittää jatkuvasti laatutasoaan (Uskalinmäki, 2024).

ISO9001 laadunhallintajärjestelmän lisäksi Infralla on käytössä metsien hoidolle PEFC-sertifikaatti ja liikennemerkkien CE-merkintä, jotka määrittävät kunnossapidolle omat vaatimuksensa laadun takaamiseksi. Infralla pyritään toteuttamaan asiakkaiden tarpeet ja odotukset sekä edistämään asiakastyytyväisyyttä. Asiakastyytyväisyyttä mitataan asiakastyytyväisyys- ja kuntalaiskyselyillä vuosittain, joiden avulla yrityksen toimintaa kehitetään. Nämä tiedot ovat peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisiltä intranetsivuilta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto 2024)

2.2 Tarve päivitykselle

Kunnossapidon seudullinen tuotteistus on yksi Tampereen Infralla käytössä oleva laadunvarmistustapa, joka määrittelee työn laadulle tietyt vaatimukset, joita pitää noudattaa. Tampereen Infralla seudullista tuotteistusta käytetään aktiivisesti alueurakoiden

kilpailutusmateriaalina ja urakoiden laadunvalvonnan keinona. Tampereella on lähdetty vuonna 2007 yksityistämään urakka-alueita, ja siitä lähtien on Tampereella vuosi vuodelta omajohtoinen urakointi pienentynyt ja ulkopuolinen urakointi lisääntynyt. Tampereella on tällä hetkellä jo puoli kaupunkia alueurakoitu. Tuotteistusta käytetään myös omajohtoisessa urakoinnissa kunnossapidon ohjeistuksena. Tampereen kaupungin ja Tampereen Infran välisen kokonaispalvelumallin palvelusopimuksen tehtävät määritellään seudullisen tuotteistuksen kautta ja sen perusteella kokonaispalvelumallin tehtäviä hoidetaan urakka-alueilla. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

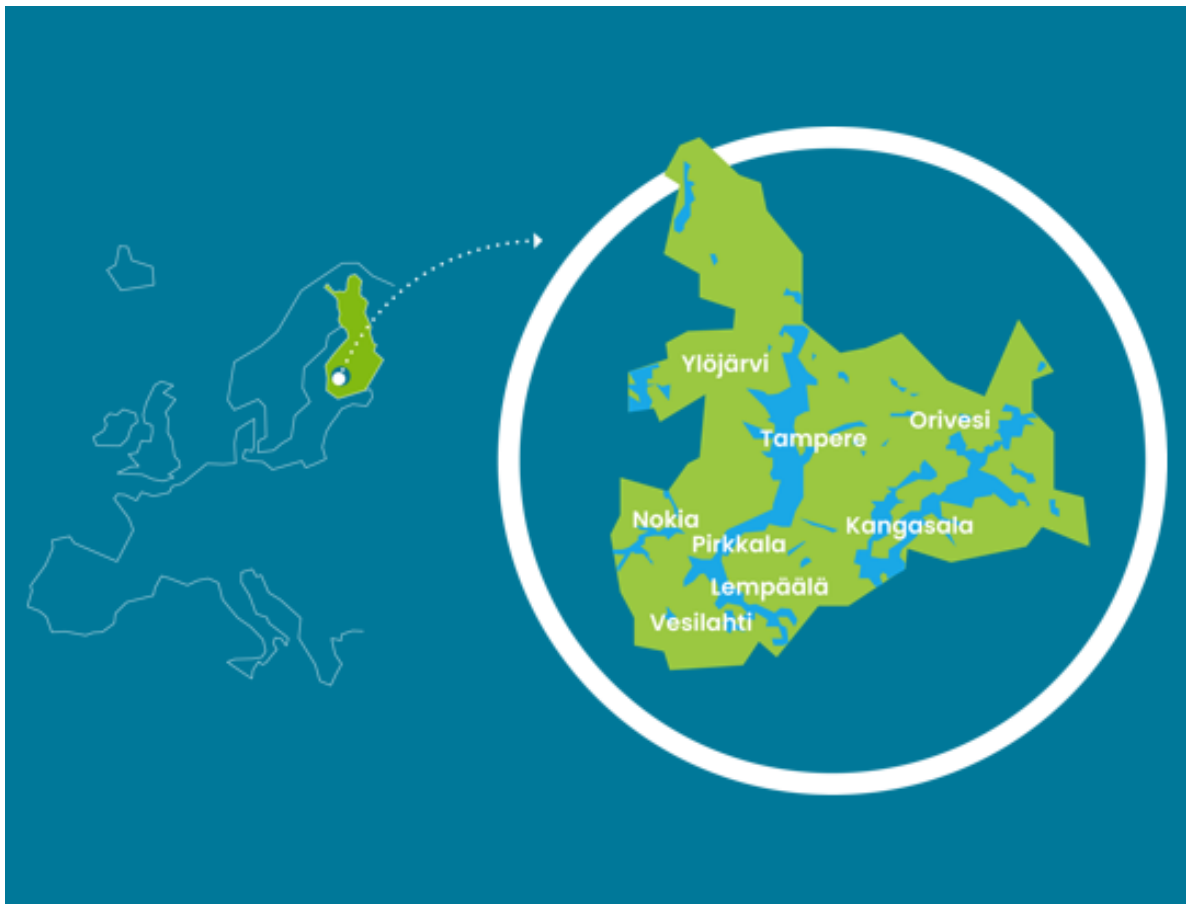
Kunnossapidon seudullinen tuotteistus kaipasi päivitystä, sillä sen viimeisin päivitys on vuodelta 2018. Seudullisen tuotteistuksen kasvillisuusalueiden hoito ja korjaus -tehtäväkortit ovat laadittu vanhentuneiden ohjeiden, ABC-hoitoluokituksen ja VHT´14 laatuvaatimusten perusteella. Tampereella RAMS-luokitus on otettu käyttöön vuonna 2021 ja VKT 2021 on otettu aktiiviseen käyttöön vuonna 2023. Tämä tieto on peräisin Tampereen Infra Oy:n sisäisestä lehtijulkaisusta. (Tampereen Infra, henkilökohtainen tiedonanto, 2023) Koska työn laatua halutaan jatkuvasti kehittää Infralla, on myös pidettävä työohjeet ajan tasalla. Opinnäytetyön tilaajalla on tarve saada seudullisen tuotteistuksen tehtäväkortit päivitettyä nykyisen kunnossapitoluokituksen, ohjeistuksien ja laatuvaatimuksien mukaiseksi.

3 Kunnossapidon seudullinen tuotteistus

Kunnossapidon seudullinen tuotteistus on laadittu seutuyhteistyönä Tampereen kaupunkiseudulla. Seutuyhteistyöstä vastaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, joka on perustettu vuonna 2005 ja myös seutuyhteistyö on aloitettu samana vuonna. (Tampereen kaupunkiseutu, n.d.-a) Tampereen kaupunkiseutu koostuu kahdeksasta kunnasta, Tampereesta ja sen kehyskunnista, joita ovat Pirkkala, Nokia, Ylöjärvi, Lempäälä, Vesilahti, Kangasala ja Orivesi. Tampereen kaupunkiseutu sijaitsee Pirkanmaalla ja se on pääkaupunkiseudun jälkeen Suomen toiseksi suurin ja nopeimmin kasvava kaupunkiseutu. Kaupunkiseudun kasvua edistää hyvä sijainti keskeisten liikenneyhteyksien varrella. Tampereen kaupunkiseudulla on asukkaita yli 400 000 ja kuntien yhteenlaskettu maapinta-ala on 4550 km². (Tampereen kaupunkiseutu, n.d.-b) Kaupunkiseudun kunnista asukasluvultaan Tampere on suurin ja Vesilahti pienin. (Tampereen kaupunkiseutu, n.d.-c) Tampere on Ylen tekemän kyselytutkimuksen perusteella Suomen vetovoimaisin kaupunki (Palomaa, 2024). Kuva 2 havainnollistaa Tampereen kaupunkiseudun sijainnin kartalla.

Mikä on seudullinen tuotteistus ja mihin sitä tarvitaan? Kuntaliitto määrittelee tuotteistuksen tarkoittavan organisaation tai työyksikön tuottamien ja asiakkaiden saamien palvelujen 'paketoitua', jossa palvelut määritellään ja täsmennetään tarkemmin. Palvelujen tuotteistamista tarvitaan, kun hankitaan tai myydään palveluja, arvioidaan työn kustannuksia ja määritellään työlle hinta, halutaan tehdä toiminta läpinäkyväksi niin asiakkaille kun kuntalaisille ja kun kehitetään palveluja vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Tuotteistus antaa mahdollisuuden parempaan laatuun ja erityisesti laadun varmistamiseen. (Kuntaliitto, 2017)

Kuva 2. Tampereen kaupunkiseudun alue kartalla (Tampereen kaupunkiseutu, 2024).

Vuonna 2009 Tampereen kaupungilla lähdettiin ensimmäistä kertaa yhdessä konsulttiyrityksen Rambollin kanssa tekemään alueurakoiden tuotteistusta. Tampereen kaupungin tuotteistuksen lähtökohtana oli silloin Kuntaliiton Alueurakat 2003 tehtäväluettelo. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta) Tampereen kaupunkiseutu teki kuntiinsa tuotteistuksen esiselvityksen vuonna 2013, jossa kuntien kunnossapidon lähtötietoja kerättiin. Esiselvityksen avulla selvitettiin, miten Tampereen kaupungin tuotteistus soveltuisi muihin kaupunkiseudun kuntiin käyttöön. Esiselvitykseen kuuluivat kuntakohtaiset haastattelut, joiden avulla selvitettiin kunnossapidon nykytilaa. Aiheeseen liittyen on tehty

opinnäytetyö vuonna 2014. Opinnäytetyö on Teemu Kylmäkosken tekemä ”Kuntaraja = Hoitoraja? Tampereen kaupunkiseudun yleisten alueiden ylläpidon tulevaisuus”.

Kylmäkosken opinnäytetyössä tutkittiin kaupunkiseudun kuntien nykytilaa, pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja kuntien yhteistyön parantamiseen sekä tehtiin ehdotus Tampereen kaupunkiseudulle yleisten alueiden kunnossapidon järjestämisestä tulevaisuudessa.

(Kylmäkoski, 2014, ss. 2, 29)

Esiselvityksen jälkeen, vuonna 2014 kaupunkiseudun yhteistä, seudullista tuotteistusta lähdettiin tekemään kuntayhtymän yhteisvoimin sekä konsulttiyrityksen Rambollin kanssa. Seudullisen tuotteistuksen tarkoitus on, että kuntarajoilla ei näy hoitorajoja, vaan naapurikunnat hoitavat samoilla laatuksilla omia väyliä, viheralueita ja muita yleisiä alueitaan. Toinen tarkoitus yhteisen tuotteistuksen takana on kuntien hinnallisen vertailtavuuden mahdollistaminen, kun kunnilla on samanlainen tehtäväkortisto, joiden perusteella alueita kunnossapidetään. Tuotteistuksen avulla on haluttu myös yhtenäistää kuntien kunnossapidon terminologia, joka helpottaa ja selkeyttää työn tilaamista. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Seudullisen tuotteistuksen ensimmäinen osa valmistui vuonna 2015, jolloin otettiin käyttöön yleisten alueiden, eli liikennealueiden (ajoväylät, kevyen liikenteen väylät ja liikenneviheralueet) ylläpidon tehtäväkortit. Tällöin luotiin tuotteistuksen periaatteet ja alkuperäinen litterointi. Vuonna 2018 tuotteistusta päivitettiin, jolloin lisättiin ulkoliikuntapaikat ja viheralueet mukaan tuotteistukseen. (Mattila & Kesti, 2018, s. 3) Tällöin seudullisen tuotteistushankkeen laatimisesta vastasi ohjausryhmänä toiminut Tampereen kaupunkiseudun yhdyskuntateknisten palveluiden työryhmä ja heidän apunaan toimi puisto- ja ulkoliikuntaryhmä. Hankkeen konsulttina toimi Ramboll. (Tampereen kaupunkiseutu, 2018)

Tuotteistusta on ollut mukana laatimassa Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kunnan alan asiantuntijoita. Vuoden 2018 päivityksen yhteydessä päivitettiin myös talvihoidon, puhtaanapidon, rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden tehtäväkortit. Tuoterakenne ja tehtäväkortit muutettiin samalla Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistön mukaisiksi. Uuden kunnossapitonimikkeistön mukana tuli uusi litterointi ja terminologiaa muutettiin jonkun verran. (Mattila & Kesti, 2018, s. 3) Uuden nimikkeistön käyttöönoton yhteydessä Kuntaliitto ja Liikennevirasto (nyk. Väylävirasto, Väylä) sopivat, että aiemmin käytössä ollut ylläpito-käsite korvataan kunnossapito-käsitteellä. Kunnossapitoon kuuluvat korjaus-, hoito- ja käyttötehtävät. (Viherympäristöliitto ry, 2021, s. 18)

4 Tehtäväkortit

Tehtäväkortit toimivat kunnossapidon työohjeena, selkeyttävät kunnossapitotehtävien kokonaisuuden hallintaa, kertovat yksityiskohtaisesti eri tehtävien sisällön ja helpottavat töiden suunnittelua. Niistä on helppo tarkistaa kunnossapitotöiden suoritusajankohdat ja muut tarvittavat tiedot. Tehtäväkortteja on laadittu kattava määrä ja niitä voidaan hyödyntää urakkakohtaisesti. Tehtäväkortteja käytetään alueurakoissa kilpailutusmateriaalina kuin myös tilaajan laadunvalvonnan keinona. Valvoja voi niiden avulla tarkistaa, onko työt tehty tehtäväkorteissa annettujen määräaikojen mukaan ja tarkkailla laatuvaatimusten toteutumista kohteessa. Tehtäväkortit antavat urakoitsijalle selkeän näkemyksen siitä, mitä työhön sisältyy. Tehtäväkortti kertoo mitä tehtävään kuuluu, mikä on sen suoritus aika ja mitkä ovat tehtävän laatuvaatimukset. Seudullisen tuoteistuksen tehtäväkorttien ja hinnoitellun määräluettelon perusteella urakoitsija laskee urakan hinnan ja hän pystyy varaamaan tarvittavat resurssit urakkaan. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Seudullisen tuoteistuksen tehtäväkortit ovat laadittu ohjaamaan kunnossapidon hoito- ja korjaustehtäviä. Tehtäväkortteja on laadittu talvihoitoon, puhtaanapitoon, rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoitoon sekä korjaukseen, kasvillisuuden hoitoon ja korjaukseen sekä erityisalueiden hoitoon ja korjaukseen. Tässä opinnäytetyössä päivitettiin tuoteistuksen kasvillisuuden hoito ja korjaus -tehtäväkortit sekä rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoito ja korjaus -tehtäväkortit. Työn tuloksena on yhteensä 62 tehtäväkorttia, joista uusia tehtäväkortteja on 9 kappaletta.

Tehtäväkorttien päivitystyössä otettiin RAMS 2020 ja VKT 2021 -julkaisujen lisäksi huomioon myös muut ajantasaiset ohjeistukset, kuten KESY-toimintamalli, Tampereen kaupungin LUMO luonnon monimuotoisuusohjelma, Tampereen kaupungin avoimien alueiden viherpalveluohjelma, Kaupunkipuiden arvonmäärittämissä KAM '19 -opas, Kaupunkien lahopuuopas, Viheralueiden luonnonmukaisten hulevesirakenteiden kunnossapito LKH 2022 -opas, ja korjaustöiden tehtäväkorteissa InfraRYL-laatuvaatimukset. Tehtäväkorttien töihin liittyvä lainsäädäntö päivitettiin myös ajan tasalle.

4.1 Tehtäväkorttien päivitystyö

Päivityksen myötä tehtäväkortteihin tehtiin pieniä muutoksia. Päivitettyjen tehtäväkorttien sisältö muuttui hieman otsikoiden osalta. 2018 laadituissa tehtäväkorteissa jokainen tehtävä sisältää otsikot tehtävän kuvaus, tehtävän suoritus aika, laatuvaatimukset, laatuvaatimusten

todentaminen, määrämittaus ja dokumentointivaatimukset. Otsikot pysyivät muuten ennallaan, mutta laatuvaatimusten todentaminen -otsikko jätettiin pois ja sen sisältö siirrettiin osaksi dokumentointivaatimuksia. Tehtäväkorttien litterointi muutettiin VKT 2021 -julkaisun mukaiseksi, joka noudattaa hoitotehtävien osalta Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistöä ja korjaustehtävien osalta Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistöä. Sivulla 11 on Taulukko 1, johon on koottuna päivitetty tehtäväkorttien tuoterakenne ja litterointi, jossa mustalla tekstillä on merkitty päivitetty tehtäväkortit ja harmaalla päivitystä odottavat ja kokonaan puuttuvat tehtäväkortit.

Vuonna 2018 tehdyssä tuotteistuksen päivityksessä oli jo huomioitu Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö, jonka mukaan tuoterakenne ja litterointi oli päivitetty. Päivityksessä oli kuitenkin päädytty korjauksen osalta käyttämään vapaina olevia 6000-sarjan litteroita sen vuoksi, että korjauksen rakennusosanimikkeet ovat hajanaisesti litteroitu eivätkä ne tue kunnossapitourakan kokonaisuutta. (Matti & Kesti, 2018, s. 4)

Rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoito pysyi 6300-litterassa ja kasvillisuuden hoito 6400-litterassa, kuten ne ovat Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistön mukaisesti päivitetty vuonna 2018. Korjauksen tehtäväkorttien osalta rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden korjaus ja kasvillisuuden korjaus siirtyivät Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistön mukaisesti 2000-litteraan. Rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden korjaus oli aiemmin 6395-litterassa ja se päivitettiin 2100-litteraan sopivaksi. Kasvillisuuden korjaus oli aiemmin 6495-litterassa ja se päivitettiin 2300-litteraan.

VKT 2021 -julkaisussa on päädytty käyttämään kunnossapidon korjaus- ja hoitotehtävissä eri kunnossapitonimikkeistöjä. Korjaustehtävät kohdistuvat olemassa oleviin rakenteisiin, varusteisiin ja järjestelmiin. Tämän vuoksi korjaustehtävien litteroina käytetään Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistön mukaisia tunnuksia. (Viherympäristöliitto ry, 2021, s. 18) Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistön mukaan korjaustehtävät ovat hieman epäjärjestelmällisesti rakennettu ja siinä rakenteiden, reunatukien, kastelujärjestelmien sekä kalusteiden, varusteiden ja suojien korjaus ovat kaikki eri litteran alla. Tehtäväkorteissa haluttiin säilyttää yhdessä nipussa rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden korjaus, sillä niiden hoito on myös samassa nipussa. Koska korjaustoimenpiteiden litterointi on niin hajanaisesti rakennettu Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistössä, niin sen vuoksi tehtäväkorttien päivityksessä poikettiin litteroinnista niin, että rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito koottiin kaikki samaan nippuun 2100-litteraan.

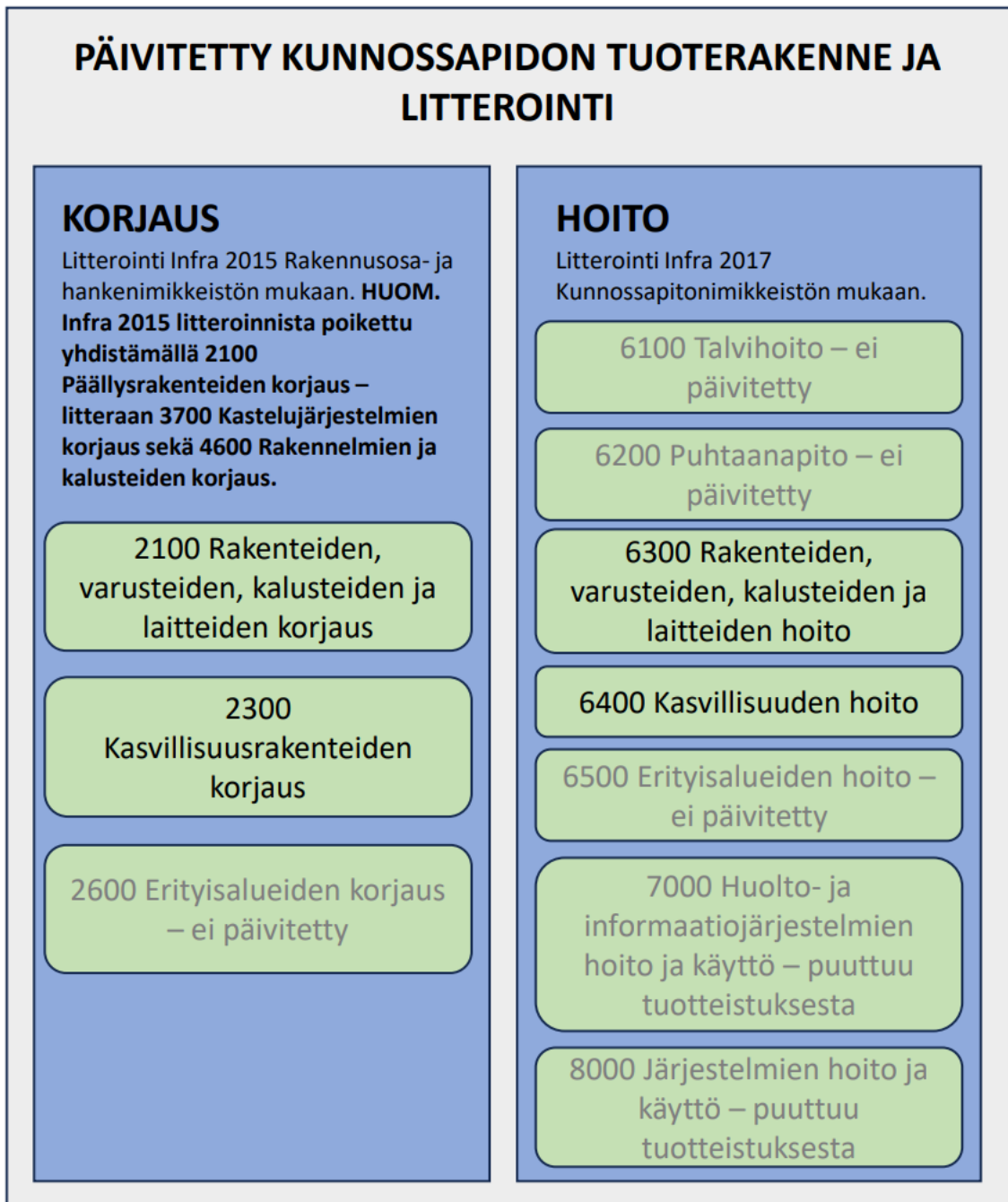
Otsikko- ja litterointimuutosten lisäksi tehtäväkortteihin tehtiin pieniä sisältömuutoksia ja VKT 2021 -julkaisun mukana tuli muutama uusi tehtäväkortti tuotteistukseen. Yksi sisältömuutos oli esimerkiksi rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden hoito -tehtäväkorteissa puhtaanapitotehtävien siirtyminen pois hoidon tehtävistä. Puhtaanapitotehtävät menevät jatkossa VKT 2021 -julkaisun mukaan suoraan 6200 Puhtaanapito -osion alle, josta löytyy muun muassa 6250 Viheralueiden kalusteiden, varusteiden ja suojien puhtaanapito.

Tuotteistukseen tehtyjä uusia tehtäväkortteja ovat laitteiden hoito ja korjaus, johon tehtiin tehtäväkortit kastelujärjestelmien hoidolle ja korjaukselle. Rakenteiden hoitoon tuli uutena luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien hoito, joka laadittiin Viheralueiden luonnonmukaisten hulevesirakenteiden kunnossapito LKH 2022 -oppaan mukaan. Kasvillisuuden hoito tehtäväkortteihin tuli uutena lisänä rakennettujen viheralueiden rakennus- ja takuuajan hoito, kuntan hoito, metsien lannoitus ja viheralueiden dynaamisten istutusten hoito. Kasvillisuuden hoito -tehtäväkorteissa oli ennen avointen alueiden hoito niputettuna kahteen korttiin, ja tässä päivityksessä tehtiin jokaiselle avoimelle alueelle (A1-A5) oma tehtäväkorttinsa. Kasvillisuuden korjauskortteihin tuli uutena tehtävänä kasvualustan kunnostus ja vaihto sekä kuntan korjaus.

VKT 2021 -julkaisu ei sisällä kuivatusrakenteiden ja tiemerkintöjen korjausta, joten niiden tehtäväkorttien päivitys tehtiin kokonaan InfraRYL-laatuvaatimusten mukaisesti. VKT 2021 -julkaisun korjausosion toimenpiteissä viitataankin InfraRYL-laatuvaatimuksiin ja niitä täydennetään VKT 2021 -julkaisussa vain muutamilla laatuvaatimuksilla. Kuivatusrakenteiden ja tiemerkintöjen korjaus sisällytettiin 2140-litteraan, jotta ne sopivat muiden rakenteiden korjaus -tehtäväkorttien kanssa saman litteran alle.

Seudullisesta tuotteistuksesta puuttuvat kokonaan kunnossapidon käyttötehtävät, johon kuuluvat muun muassa valaistusjärjestelmien, sulanapitojärjestelmien ja vedenjakelujärjestelmien hoito ja käyttö. Käyttötehtävät sijoittuvat litteroihin 7000 Huolto- ja informaatiojärjestelmien hoito ja käyttö sekä 8000 Järjestelmien hoito ja käyttö. Seuraavassa tehtäväkorttien päivityksessä tulisi päivittää kohdat erityisalueiden korjaus ja hoito, talvihoito, puhtaanapito sekä lisätä yllä mainitut kunnossapidon käyttötehtävät tuotteistukseen. Tehtäväkorttien päivitystarve on jatkuvaa, sillä niiden täytyy pysyä ajantasaisten kunnossapidon laatuvaatimusten ja ohjeiden mukana. Jotta tuotteistus pysyy ajan tasalla, olisi hyvä päivittää sen sisältöä vuosittain.

Taulukko 1. Päivitetty tehtäväkorttien tuoterakenne ja litterointi (Siivonen, 2024).

4.2 ABC-hoitoluokituksesta RAMS 2020 kunnossapitoluokitukseen

Tehtäväkorttien litteroinnin, sisältömuutoksien, otsikkomuutoksen ja uusien tehtäväkorttien lisäksi oleellinen päivitys tehtiin Viheralueiden hoitoluokitus -julkaisun, tutummin ABC-hoitoluokituksen päivityksessä Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 -julkaisuun. Kunnossapitoluokka kuvaa viheralueen yleisilmettä, käyttöä ja kunnossapidon laatutasoa ja se määrittää laatutason alueen hoidolle. Kunnossapitoluokkaa voidaan muuttaa viheralueen

kehittymisen ja elinkaaren mukaan. Esimerkiksi viheralueen ensimmäisinä vuosina voidaan hoitaa aluetta intensiivisesti määrittämällä kohteeseen vaativampi kunnossapitoluokka ja myöhemmin vaihtaa kunnossapitoluokka vähemmän hoitoa tarvitseväksi.

(Viherympäristöliitto ry, 2020a, s. 6)

Päivityksen yhteydessä hoitoluokituksista siirryttiin kunnossapitoluokitukseen, joka on sisällöllisesti laajempi kokonaisuus. RAMS-kunnossapitoluokitus sisältää hoidon lisäksi tavoitteet kunnossapitohankkeen tilaamiselle, suunnittelulle, valvonnalle, omaisuudenhallinnalle, laatua ylläpitävälle korjaustyölle sekä käyttöjärjestelmien hoidolle ja käytölle. RAMS-kunnossapitoluokituksen myötä viheralueiden luokitus muuttuu arvopohjaiseksi. Muutoksen avulla halutaan tuoda esille erilaisten viheralueiden luonto-, kulttuuri-, virkistys-, käyttö- ja toiminnallisia sekä maisemallisia arvoja tasapuolisesti ihmisten ja luonnon kannalta. Kunnossapitoluokituksen avulla viheralueet saadaan yleisilmeen, laadun ja kustannustekijöiden puolesta keskenään vertailukelpoisiksi valtakunnallisesti. Luokituksen avulla on tarkoitus pyrkiä edistämään omaleimaista ja monipuolista kestävästä ympäristöstä. (Viherympäristöliitto ry, 2020b, ss. 8, 15)

4.3 Viheralueiden hoidon laatuvaatimuksista kunnossapidon yleisiin laatuvaatimukseen

Toinen olennainen muutos tuotteistuksessa oli päivitys Viheralueiden hoito VHT´14 hoidon laatuvaatimuksista Viheralueiden kunnossapidon yleiseen työselostukseen VKT 2021, kunnossapidon yleisiin laatuvaatimukseen. VKT 2021 -julkaisu on tarkoitettu valtakunnalliseksi viheralueiden kunnossapidon yleiseksi työselostukseksi sekä laatuvaatimusasiakirjaksi. Se palvelee valtakunnallisesti yleisellä tasolla viheralueiden kunnossapidon laadun kuvausta. VKT 2021 -julkaisussa esitettäviä laatuvaatimuksia voidaan täsmentää urakkakohtaisesti muun muassa kuntien laatimissa kunnossapidon tehtäväkorteissa. (Viherympäristöliitto ry, 2021, s. 13)

Tehtäväkorttien laatuvaatimusten päivitystyössä oleellisin muutos oli KESY-toimintamallin huomioiminen uusissa laatuvaatimuksissa. VKT 2021 -julkaisussa pyritään edistämään KESY-toimintamallin tavoitteiden toteutumista. Esimerkiksi laatuvaatimuksien sisällössä ja ohjeteksteissä on nostettu esiin kunnossapidon toimintatapoja, jotka edistävät kiertotaloutta, luonnon monimuotoisuutta, ekosysteemipalvelujen toimintaa ja vähentävät kemikaalien pääsemistä ympäristöön sekä edistävät puhtaan veden käyttöä. VKT 2021 -julkaisun laatuvaatimuksissa painotetaan myös takuuajan hoidon merkitystä. Kun takuuajan hoitoon

panostetaan kunnolla, niin takuuajan jälkeen ei tarvitse tehdä kasvipaikkauksia tai uusia istutuksia, joka edistää kestävästä resurssitehokkuutta. (Viherympäristöliitto ry, 2021, s. 25)

5 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Tämän opinnäytetyön tekoprosessi jakautui kolmeen pääosaan, joita olivat haastattelujen tekeminen, tehtäväkorttien päivittäminen ja raportin kirjoittaminen. Tutkimusmenetelmänä oli haastattelututkimus Tampereen kaupunkiseudun kuntiin. Opinnäytetyöprosessi lähti käyntiin syksyllä 2023, jolloin opinnäytetyön tilaajalta saatiin aihe-ehdotukseksi seudullisen tuotteistuksen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 mukaiseksi. Aihe-ehdotus hyväksyttiin, jonka jälkeen pidettiin tilaajan kanssa opinnäytetyöpalaveri, jossa määriteltiin, mitä opinnäytetyö pitää sisällään. Palaverissa päädyttiin siihen, että opinnäytetyössä päivitetään seudullisen tuotteistuksen viherkunnossapitoa koskevat tehtäväkortit sekä haastatellaan Tampereen kaupunkiseudun kuntia siitä, miten ja kuinka aktiivisesti he ovat käyttäneet tuotteistusta. Marraskuussa 2023 pidettiin ensimmäinen opinnäytetyöpalaveri opinnäytetyötä ohjaavan opettajan kanssa, jolloin sovittiin, että suunnitelmaseminaariin osallistutaan joulukuun alussa.

Joulukuussa 2023 suunnitelmaseminaarin jälkeen tehtiin yhdessä opinnäytetyön tilaajan kanssa haastattelukysymykset valmiiksi. Tämän jälkeen valittiin haastateltavat henkilöt ja tammikuussa 2024 kutsuttiin nämä henkilöt haastateltaviksi. Haastattelut pidettiin tammikuun helmikuun aikana ja ne pidettiin pääosin Teamsin välityksellä. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin ja ne kestivät keskimäärin 40 minuuttia. Haastattelujen purku suoritettiin käymällä haastattelunauhoitukset läpi ja kirjoittamalla jokaisen haastattelun sisältö puhtaaksi. Sen jälkeen poimittiin jokaisesta haastattelusta pääpointteja, mielenkiintoisia nostoja ja monien haastateltavien mainitsemia asioita ylös ja ne koottiin haastattelutuloksiin.

Haastattelutuloksia analysoitiin siten, että valittiin haastatteluiden tärkeimmät ja eniten puhututtaneet aiheet analysoitavaksi ja pyrittiin pohtimaan niitä eri näkökannoilta.

Tehtäväkorttien päivitystyö aloitettiin tammikuussa 2024. Päivitys aloitettiin kasvillisuuden hoito ja korjaus -tehtäväkorteista. Jokainen tehtäväkortti rakennettiin uudelleen ja niihin päivitettiin nykyinen kunnossapitoluokitus ja kunnossapidon laatuvaatimukset.

Tehtäväkorttien lait, asetukset sekä muut ohjeet käytiin läpi ja ne päivitettiin myös ajan tasalle. Päivitystyö saatiin valmiiksi maaliskuussa ja opinnäytetyön tilaaja kommentoi tehtäväkorteja maaliskuun puolella välissä. Tehtäväkortit korjailtiin tilaajan ohjeiden

mukaan ja kortit valmistuivat maaliskuun lopussa. Raportin kirjoittaminen aloitettiin viimeisenä osuutena maaliskuussa.

Tässä opinnäytetyössä tärkeimmät tutkittavat aineistot olivat kerätty haastatteluaineisto, seudullinen tuotteistus tehtäväkortteineen, Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 ja Viheralueiden yleinen työselostus VKT 2021. Näiden avulla opinnäytetyön runko rakentui. Opinnäytetyön taustalla muina lähteinä on ollut monia Viherympäristöliiton julkaisuja sekä Tampereen Infran intranet sivut ja muu tilaajan antama materiaali. Myös Tampereen kaupungin LUMO-ohjelmaa ja Viherpalveluohjelmaa avoimille viheralueille hyödynnettiin tehtäväkorttien päivittäistyössä.

6 Haastattelutulokset

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä oli haastattelu. Haastattelun tavoitteena oli selvittää, kuinka aktiivisesti seudullista tuotteistusta käytetään, millaiseksi tuotteistus on koettu Tampereen kaupunkiseudun kunnissa sekä miten sitä voisi kehittää paremmaksi. Haastatteluun kutsuttiin kaikkien kahdeksan kunnan kunnossapidon asiantuntijoita, ja haastatteluun lopulta osallistui Tampere, Pirkkala, Ylöjärvi, Lempäälä ja Kangasala. Haastattelututkimukseen ei osallistunut Nokia, Vesilahti ja Orivesi. Viidestä kunnasta haastateltiin yhteensä kahdeksaa henkilöä ja saatiin kerättyä kattavasti tietoa siitä, kuinka tuotteistusta käytetään eri kunnissa.

Haastatteluun osallistui monipuolisesti erilaisia kunnossapidon ammattilaisia, kuten rakennuttajapäällikkö, työmaapäällikkö, kaupungin- ja kunnanpuutarhuri, viherpalveluesihenkilö sekä kunnossapitotöiden työnjohtajia. Haastateltujen toimenkuviiin kuului muun muassa kunnossapidon tilaaminen ja kilpailuttaminen, urakoiden laadunvalvonta, esihenkilönä toimiminen ja kunnossapidosta vastaaminen. Haastateltujen kunnossapidon vastuualueille kuuluivat katu-, viher-, puisto-, virkistys- ja metsäalueet sekä erilaiset toimintapaikat, kuten leikki- ja ulkoliikuntapaikat. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta) Haastattelutulokset on avattu tässä osiossa ja niitä on alaotsikoitu haastattelukysymysten teemojen mukaan. Haastattelukysymykset löytyvät opinnäytetyön

liitteistä (Liite 3). Haastatteluaineisto on anonymisoitu, joten haastateltuja henkilöjä ei mainita nimeltä aineistossa.

6.1 Tuotteistuksen käyttäminen ja sen näkyminen työssä

Seudullisen tuotteistuksen merkittävin käyttötarkoitus kunnissa on yksityiset alueurakat. Jokaisessa haastatellussa kunnassa oli jonkun verran kunnossapito- tai rakentamistöitä ulkoistettu yksityisille urakoitsijoille ja kaikissa näissä kunnissa tuotteistusta on käytetty alueurakoiden kilpailutusmateriaalina sekä urakoiden laadunvalvonnassa. Alueurakoissa tuotteistus on koettu hyväksi kokonaisuudeksi, sillä siitä saa hyvän tehtävärungon ja yksilöityä tehtävät urakkakohtaisesti. Tilaaja pitää kuukausittain työmaakokouksia urakoitsijoiden kanssa ja käy läpi, miten työt ovat onnistuneet ja onko tehtäväkortteja seurattu. Urakoitsijan työnjohto tekee kunnossapidettävillä alueilla omavalvontakierroksia ja valvoo näin työn laadun toteutumista. Yhdessä kunnassa on tehty yksilöityjä kohdekohtaisia hoitosuunnitelmia urakoitsijalle tuotteistuksen tehtäväkortteja täydentämään. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Tuotteistusta käytetään vähemmän kuntien omajohtoisessa urakoinnissa ja monissa kunnissa ei käytetä tuotteistusta kovin aktiivisesti. Tätä ilmiötä selittää se, että pienemmissä kunnissa tehdään enimmäkseen omajohtoisena työnä alueiden kunnossapito, eikä niissä kunnissa olla yksityistetty suuremmissa määrin urakointia ulkopuolisille tahoille. Kaikissa haastatelluissa kunnissa omajohtoisessa urakoinnissa kuitenkin noudatetaan tuotteistusta hoidettavilla alueilla kunnossapitotehtävissä. Yhdessä kunnassa on tehty omajohtoiseen urakointiin henkilöstömitoitusta seudullisen tuotteistuksen avulla ja siitä tulee työkalu henkilöstön palkkaamiseen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Tuotteistusta ja sen tehtäväkortteja on käytetty myös päätöksenteossa. Kahdessa haastatellussa kunnassa on viety päättäjille päätöksentekoon asioita ja niissä tilanteissa tuotteistus on toiminut hyvänä työkaluna. Yhdessä kunnassa tekninen lautakunta päättää viheralueiden ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon laadusta, ja tuotteistuksen tehtäväkortit luovat pohjan laadun määrittämiselle. Päätöksentekoprosesseissa on voitu vedota tuotteistuksen vaatimuksiin ja sen avulla perustella sitä, miksi jokin työ pitää tehdä tietyllä tavalla. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

6.2 Tuotteistuksen perehdytys henkilöstölle

Tuotteistus on otettu kaikissa haastatelluissa kunnissa huomioon työntekijöiden perehdyttämisessä. Esihenkilötasolla on käyty tehtäväkortteja tarkemmin läpi ja sieltä on otettu oman työn tueksi ohjeita, joita on sitten perehdytetty työntekijöille. Kuntien omajohtoisessa työssä tuotteistuksen tehtäväkortteja ei käydä läpi niin tarkkaan kuin yksityisten urakoitsijoiden kanssa, sillä perusteella, että kunnissa on töissä paljon pitkäaikaisia ja kokeneita työntekijöitä, joille oma työnkuva on selvä ja perustehtävä on sisäistetty hyvin. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Haastatelluissa kunnissa esihenkilöt valvovat työn laadun toteutumista. Työnjohto tekee työmaakäyntejä ja seuraa, että työn jälki on laatuvaatimusten mukaista. Työnjohto pitää viikkopalavereja työntekijöidensä kanssa ja palavereissa käsitellään tarvittaessa työohjeita ja töiden laatuvaatimuksia, etenkin jos valvontakierroksella on huomattu laatupoikkeamia työssä. Työnjohto ohjaa tarvittaessa työntekijöiden työhön lähtöä työpäivän alussa. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yksityisissä alueurakoissa urakoitsijan työnjohto perehdyttää työntekijänsä tehtäväkorttien sisältöön ja pitää henkilöstönsä kanssa viikkopalavereja. Jos omavalvontakierroksilla on havaittu laatupoikkeamia, niin työohjeita kerrataan työntekijöiden kanssa viikkopalaverin yhteydessä. Urakan valvoja tilaajapuolelta valvoo töiden sopimuksenmukaista toteutumista ja voi varmistaa urakoitsijan työnjohdolta, että he ovat ymmärtäneet tehtäväkorttien tehtävät. Tilaaja dokumentoi sen, että urakoitsija on perehdyttänyt oman henkilöstönsä työturvallisuuteen ja urakan sisäisiin työohjeisiin, kuten tehtäväkortteihin. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Kahdessa haastatellussa kunnassa on pidetty omalle henkilöstölle koulutuksia kunnossapidon työohjeista. Tuotteistuksen tehtäväkortisto on niin suuri asiakirja, että kunnissa ei ole nähty tarpeelliseksi antaa sitä sellaisenaan työntekijöille luettavaksi, vaan sitä on mieluummin pilkottu pienempiin osiin. Kolmessa haastatellussa kunnassa on esihenkilöiden toimesta poimittu tehtäväkorteista tärkeitä tehtävien laatuvaatimuksia ja suoritusajkoja ja niistä on tehty tiivistelmiä ja ohjeistuksia työntekijöille. Yhdessä kunnassa omalle henkilöstölle on tehty vuosittain kunnossapidon kesä- ja talvikirja, johon on päivitetty samoja kunnossapitotöiden laatuvaatimuksia, mitä tuotteistuksen tehtäväkorteista löytyy. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yhdessä haastattelussa kunnassa viherkunnossapidon työväki koostuu pääosin kausityöntekijöistä, joka tuo omat haasteensa perehdyttämiseen, jos kausityöntekijät vaihtuvat usein. Osasta kausityöntekijöistä on syntynyt ydinporukka, jotka tulevat aina uudestaan töihin. On kuitenkin kausityöntekijöiden vaihtuvuutta ja heille on haastavaa perehdyttää kunnossapidon ohjeet ja saada heidät ymmärtämään, että hoidon tulee olla tietynlaista eri kunnossapitoluokissa. Kausityöntekijöistä suuri osa ei ole alan ammattilaisia. Kausityöntekijöiden perehdyttämisessä käydään läpi, että miten alueita hoidetaan kunnossapitoluokituksen mukaisesti ja pyritään antamaan heille mahdollisimman selkeät työohjeet ja rohkaisemaan heitä kysymään tiiminvetäjältä tai esihenkilöltä apua tarvittaessa. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

6.3 Tuotteistuksen tarkoitus, tärkeys ja toimivuus

Kaikissa kunnissa tuotteistusta pidettiin tärkeänä omassa työssä. Tuotteistusta pidetään tärkeänä, sillä se on urakka-asiakirjana alueurakkakilpailutuksissa. Se on yleinen ohjeistus, joka toimii esihenkilöiden oman työn tukena ja siihen pystyy aina viitata ja vedota. Se helpottaa esihenkilötasolla töiden suunnittelua ja helpottaa laskemaan kohteeseen käytettäviä tuntimääriä. Sen avulla pystytään hahmottamaan töiden tärkeysjärjestystä ja sitä hoitomäärää, mitä eri kohteisiin tarvitaan. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Haastateltavien mielestä tuotteistuksen tarkoitus on hoitaa työt sopimuksen mukaisesti, tehdä laadukasta työtä ja pitää kunnossapitoluokan edellyttämä laatutaso hoidettavilla alueilla. Tuotteistuksen tehtäväkortit on koettu toimiviksi kaikissa haastatelluissa kunnissa, etenkin alueurakoinnin osalta. Esihenkilötasolla tehtäväkortisto on koettu toimivaksi myös omajohtoisessa työssä. Tuotteistusta pitää osata tulkita, siihen pitää perehtyä ja pohtia, että miten se soveltuu käytännön työhön eri kohteissa. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

6.4 Tuotteistuksen kehittämismahdollisuudet

Haastateltavilta kysyttiin, mitä tuotteistuksesta puuttuu heidän mielestään. Suurin osa haastateltavista vastasi, ettei osaa sanoa, mitä siitä puuttuu. Kaksi haastateltavaa vastasivat, että päivitys ABC-hoitoluokituksesta RAMS-kunnossapitoluokitukseen puuttuu ja se on tärkeää tehdä. Yksi haastateltava vastasi, että tuotteistuksesta puuttuu monia uusia ohjeistuksia, kuten Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020, Viheralueiden yleinen työselostus VKT 2021 ja kaupunkipuiden arvonmäärittäsmalli KAM'19 -opas. Haastateltava mainitsi myös, että LUMO-ohjeet ja KESY-toimintamalli puuttuvat ja ne olisi hyvä sisällyttää

tehtäväkortteihin. Myös työskentelyohjeet ratikan läheisyydessä puuttuvat. Tuotteistuksen viimeisin päivitys on tehty vuonna 2018, jolloin ei vielä ollut näitä edellä mainittuja ohjeistuksia julkaistu. Tuotteistuksen olennaisimmaksi puutteeksi vastattiin sen päivitystarve. Suurin osa haastateltavista kuitenkin koki, ettei tuotteistuksessa ole olennaisia puutteita. Kahden haastateltavan mielestä tuotteistus tuntuu kattavalta ja sieltä löytyy hyvin vastaukset. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Haastateltavilta kysyttiin, miten tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi. Kaksi haastateltavaa vastasivat, että tuotteistusta voi kehittää paremmaksi päivittämällä sitä. Yksi haastateltava vastasi, että tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi huomioimalla siinä ympäristöystävälliset kunnossapidon toteuttamistavat, eli huomioimalla luonnon monimuotoisuus ja hiilineutraalius kunnossapidossa. Tuotteistuksen töiden hinnoittelusta pitäisi tehdä dynaamista, jonka avulla on helpompi hinnoitella luonnon monimuotoisuutta kunnossapitotöissä. Yhden haastateltavan mielestä tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi myös parantamalla tehtäväkorttirakennetta. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yhdessä kunnassa koettiin, että tuotteistusta on vaikeaa kehittää paremmaksi. Tuotteistuksen tulee säilyä yleisen tason ohjeistuksena. Haastateltavan mielestä tuotteistuksessa voisi korostaa, että jokainen kohde on omanlaisensa ja jokaiselle kohteelle tulisi laatia erillinen hoitosuunnitelma. Kaksi haastateltavaa vastasivat, että tuotteistus on hyvä sellaisena mitä se on nyt. Yhdessä haastatellussa kunnassa koettiin, että tuotteistuksessa on epärealistisia vaatimuksia, joissa on menty niin tarkalle tasolle, että ei normaalissa työssä pystytä toteuttamaan sellaista laatua. Kunnossapitoluokitus luo työn laadulle kriteerit, joihin pyritään. Kunnissa on eri resurssit kunnossapitotöiden toteutukseen, ja aina ei ole mahdollista tehdä niin korkeaa laatua, jos resurssit eivät riitä siihen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Tehtäväkorttien ulkoasuun liittyvät kommentit vaihtelivat paljon kunnittain. Kolme haastatelluista kokivat, että tehtäväkorttien tulee olla yksinkertaisia, helposti luettavia, pelkistettyjä ja niissä tulee olla pelkkää tekstiä. Kolme muuta haastateltavaa toivoivat ulkoasuun tekstin lisäksi lisää väriä ja visuaalisia elementtejä, kuten kuvia tai piirroksia. Kahden haastateltavan mielestä kuvia ei ole hyvä laittaa tehtäväkortteihin, koska kuvat voivat olla tulkinnanvaraisia ja herättää kysymyksiä. Tehtäväkorteissa on lueteltu tehtäväkohtaisesti työhön liittyviä ohjeistuksia, ja niistä löytyy työtehtävään liittyviä kuvia ja taulukoita, joihin voi tarkemmin perehtyä. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yksi haastateltava vastasi, että tehtäväkortti ei saa olla liian pitkä, kaksi sivua on sopiva pituus. Liian pitkään tehtäväkorttiin hukkuu tärkeitä asioita. Tehtäväkortin pitää olla napakka, ilmaisun lyhyttä ja siinä ei tule käyttää epämääräisiä termejä. Sanamuotojen tulee olla yksiselitteisiä ja selkeitä, ei ympäripyöreitä lauseita, sillä ne jättävät liikaa tulkinnan varaa. Yksi haastateltava toivoi kortteihin maininnan yksilöllisestä kohdekohtaisesta hoitosuunnitelmasta, jos sellaisia on tehty. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

6.5 Seutuyhteistyö – aktiivisesta yhteistoiminnasta hiljaiseloon

Suurin osa haastateltavista nostivat keskusteluun seutuyhteistyön ja sen puuttumisen. Seutuyhteistyön hiipumista selittää se, että seutuyhteistyön avainasemassa toiminut henkilö on vaihtunut, seututyöryhmiä on lakkautettu eikä kaupunkiseudun kehyskunnissa ole tarpeeksi resursseja yhteistyön rakentamiseen. Osassa kaupunkiseudun kunnissa on henkilöstö vaihtunut viimeisen viiden vuoden aikana ja näissä vaihdoksissa on jäänyt niin sanottu hiljainen tieto jakamatta. Myös seudullisen tuotteistuksen käyttö on saattanut unohtua henkilöstövaihdosten yhteydessä. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Eräs haastateltava kertoi, että kun tuotteistusta tehtiin vuosina 2014–2018, oli tiivistä kokoontumista kaupunkiseudun kuntien kesken. Usein kokoonnuttiin kaupunkiseudun toimistolla ja tehtiin eri ryhmissä yhteistyötä. Oli puistojen ja liikunta-alueiden työryhmä ja infran työryhmä. Niissä mietittiin yhteistyötä, tehtiin yhteisiä asiakirjoja ja sovittiin yhteisistä toimintamalleista. Viimeiseen 2–3 vuoteen seutuyhteistyökokouksia ei ole pidetty ollenkaan ja virallinen kokoontuminen on loppunut. Kaupunkiseudun toimistolta lähti tämä seutuyhteistyön rakentaja pois ja yhteistyö on jäänyt hänen lähtönsä jälkeen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yksi haastateltava kertoi, että tuotteistuksen tekoprosessi oli kehyskunnille raskasta ja kuormittavaa aikaa. Viheralan ihmisiä on pieni määrä kehyskunnissa, joten seudulliseen yhteistyöhön joudutaan vähän vasemmalla kädellä viedä joitakin asioita eteenpäin, kun ei ole irrottaa tällaiseen hankkeeseen yhtä ihmistä. Yhdessä haastateltavassa kunnassa sanottiin, että heillä olisi kiinnostusta osallistua seutuyhteistyöhön, mutta aikaa ei ole. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Tuotteistuksen jatkokehittäminen ja kuntien välinen tiedonjako on jäänyt tekemättä. Yksi haastateltava pohti, että tuotteistuksen kanssa olisi ollut hyvä tehdä niin, että kaikki kaupunkiseudun kunnat ottavat sen käyttöön ja jonkun ajan kuluttua kokoonnutaan seututyöryhmän kanssa yhteen ja katsotaan, että miten tuotteistus on toiminut käytännön

työssä ja mitä parannettavaa siinä olisi. Seudullista tietojen jakoa pitäisi tehdä, sillä se on tässä prosessissa unohtunut. Suurin osa kaupunkiseudun kunnista käyttävät tuotteistusta ja heillä on omaa tietoa sen käytöstä ja toimivuudesta. Seutukuntien tietojen jakoa ei ole tehty ja sellaista se vaatisi, jotta siitä saataisiin seudullista hyötyä. Jos seutukuntien välistä tietoa ei jaeta, niin seudullisuus kompastuu siihen. Jokainen kaupunkiseudun kunta hoitaa omaa tonttiaan, vaikka samoilla säännöillä sitä kunnossapitoa tehdäänkin. Toinen haastateltava sanoi, että naapurikuntien kustannusten seuranta ja vertailu olisi mielenkiintoista. Tuotteistuksen tarkoituksena on ollutkin mahdollistaa kaupunkiseudun kuntien hinnallinen vertailtavuus, kun kunnilla on samanlainen tehtäväkortisto, joiden perusteella alueita hoidetaan. Tämä vertailutieto on jäänyt jakamatta. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

6.6 Seudullisen tuotteistuksen päivitysvastuu

Tuotteistusta on tarpeellista päivittää tietyin väliajoin, jotta se pysyy ajan tasalla. Yksi haastateltava pohti, että kenen vastuulla on seudullisen tuotteistuksen päivittäminen? Onko päivitysvastuu kaupunkiseudun asia vai jokaisen kunnan oma asia? Jos on jokaisen kunnan oma asia päivittää tuotteistusta, niin sitten onkin kahdeksan eri tuotteistusta erilaisine tehtäväkortteineen. Tuotteistuksen päivityksestä tulisi sopia kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Seudullisuus kärsii näissä omissa päivityksissä, sillä tuotteistuksesta tuleekin vain kunnan oma tuotteistus. Tuotteistuksessa on laaja kirjo turvallisuusasiakirjapohjia ja muita asiakirjapohjia. Jos niitä halutaan pitää ajan tasalla, niin tuotteistus pitäisi lähes vuosittain päivittää. Uusia kunnossapidon asiakirjoja tulee jatkuvasti, jotka pitäisi aina päivittää tuotteistukseen mukaan. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Toinen haastateltava kertoi, että monessa kunnassa resurssit on mitoitettu minimiin ja se vaikeuttaa myös päivitystyön tekemistä. Jokaisella kunnalla on omat resurssinsa siihen, kuinka kunnossapidon toimia voidaan toteuttaa. Isommissa kunnissa on helpompi irrottaa henkilö tekemään päivitystyötä, kun taas pienemmissä kunnissa ei ole tällaista henkilöä, jonka voisi irrottaa yhden tehtävän pariin, vaan tehtävä tulee lisätyöksi muiden tehtävien rinnalle. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

7 Haastattelutulosten analysointi

Alun perin tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus haastatella yhteensä 8–10 henkilöä ja saada haastateltavaksi jokaisesta kaupunkiseudun kunnasta ainakin yksi kunnossapidon asiantuntija. Haastattelukutsut lähetettiin kaikkien kaupunkiseudun kahdeksan kunnan

kunnossapidon asiantuntijoille, jotka olivat valittu haastateltavaksi. Haastatteluun lopulta osallistui viidestä kunnasta yhteensä 8 henkilöä. Kunnat, jotka eivät osallistuneet haastatteluun, eivät joko käyttäneet tuotteistusta aktiivisesti omassa työssään tai henkilöt, joita tavoiteltiin haastattelun tiimoilta, eivät tunnistaneet tuotteistusta. Tätä selittää se, että kunnissa on ollut henkilöstön vaihtuvuutta viimeisen viiden vuoden aikana ja tiedonkulussa on ollut katkoksia. Pienemmissä kunnissa myös tehdään enimmäkseen omajohtoisena työnä kunnossapitotyöt, joten tuotteistuksen pääkäyttötarkoitusta, yksityisiä alueurakoita, ei välttämättä ole. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Viidestä kaupunkiseudun kunnasta saatiin kerättyä kattavasti haastatteluaineistoa ja haastattelutulokset olivat mielenkiintoisia. Kaupunkiseudun kunnissa on erilaisia toimintatapoja kunnossapidon suhteen, joka näkyi myös haastattelutuloksissa. Tuotteistus oli otettu kaikissa kunnissa huomioon kunnossapidon ohjeistuksena ja sitä oli perehdytetty työntekijöille. Kaikissa kunnissa tuotteistusta pidettiin tärkeänä ja tuotteistuksen merkittävin käyttötarkoitus kunnissa on alueurakat. Alueurakoissa tuotteistus koettiin toimivaksi ja hyväksi kokonaisuudeksi, mutta omassa työssä se ei ollut saanut niin suurta suosiota. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

7.1 Tuotteistuksen toimivuus

Tuotteistus koettiin monessa kunnassa omajohtoisessa urakoinnissa raskaaksi kokonaisuudeksi. Kuntien omajohtoisessa työssä tuotteistuksen tehtäväkortteja ei käydä läpi niin tarkkaan kuin yksityisten urakoitsijoiden kanssa sillä perusteella, että kunnissa on töissä paljon kokeneita työntekijöitä, joille oma työnkuva on selvä ja perustehtävä on sisäistetty hyvin. Kunnissa on kuitenkin perehdytyksen kautta viety työntekijöille tuotteistuksen sisältöä, muun muassa töiden laatuvaatimuksia, jotka ovat olennainen osa työtä. (henkilökohtainen tiedonanto, 2024) Esihenkilön vastuulla on pitää huolta siitä, että työntekijät toimivat ajankohtaisten ohjeistusten mukaan ja tekevät sellaista työn laatua, mitä missäkin kunnossapitoluokituksessa on tarkoituksenmukaista tehdä.

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 ja Viheralueiden yleinen työselostus VKT 2021 ovat tuoneet mukanaan muutoksia vanhoihin kunnossapidon toimintatapoihin, joten näitä uusia ohjeistuksia on erittäin tärkeää perehdyttää henkilöstölle. Vaikka työntekijät olisivat jo vuosikymmeniä tehneet samaa työtä ja hoitaneet samoja alueita, on työohjeiden päivittyessä tutustuttava uusiin ohjeisiin ja mietittävä, miten ne jalkautetaan kentälle ja miten oma työ muuttuu niiden myötä. On hyvä pitää mielessä, että kunnossapidon laatupoikkeamaksi lasketaan myös ylihoito. Yleinen ongelma on se, että esimerkiksi

viheraluetta on hoidettu enemmän ja tarkemmin kuin määritellyssä kunnossapitoluokassa on tarkoitus tehdä. Näin esimerkkinä käyttöviheralueen (R3) ei kuulu näyttää rakennetulta arvoviheralueelta (R1).

Kun haastateltavilta kysyttiin, miten tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi, niin yhdessä kunnassa koettiin, että tuotteistuksessa on epärealistisia vaatimuksia, joissa on menty niin tarkalle tasolle, että normaalissa työssä ei pystytä toteuttamaan sellaista laatua. Kunnissa on eri resurssit kunnossapitotöiden toteutukseen, ja aina ei ole mahdollista tehdä niin korkeaa laatua, jos resurssit eivät riitä siihen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta) Tämä oli hyvä nosto haastateltavalta. Kunnissa on erilaiset resurssit kunnossapitotöiden toteutukseen, joka tulee huomioida jo siinä vaiheessa, kun jaotellaan viheralueet kunnossapitoluokkiin. RAMS-kunnossapitoluokitus antaa mahdollisuuden siihen, että yhdellä viheralueella voi olla monta eri kunnossapitoluokkaa (Viherympäristöliitto ry, 2020b, s. 27). Esimerkiksi oleskelualue voidaan luokitella toimintaviheralueeksi (R2) ja sen istutusalueet ja nurmikot käyttöviheralueeksi (R3). Mahdolliset reuna-alueen vaihtumisvyöhykkeet voidaan taas luokitella suoja- ja vaihtumisviheralueeksi (R4).

Kun viheralueiden kunnossapitoluokkia mietitään, otetaan kunnossapidon resurssit huomioon. Jos resurssit ovat pienemmät, on parempi luokitella viheralueet vähemmän hoitoa kaipaaviin kunnossapitoluokkiin. Kunnossapidon kustannukset ovat korkeimmat rakennetuilla viheralueilla ja edullisimmat avoimilla viheralueilla ja metsissä (Viherympäristöliitto ry, 2020b, s. 30). Keskusta-alueella voi olla muutama rakennettu arvoviheralue (R1), mutta muut puistot ja virkistysalueet voivat hyvin olla luonnonmukaisempia, vähemmän hoitoa tarvitsevassa kunnossapitoluokassa ja tukea näin luonnon monimuotoisuutta kaupunkiympäristössä. RAMS-kunnossapitoluokituksen avulla pyritäänkin tekemään ihmisen ja luonnon välistä tasapainoa, joten kaikkien alueiden ei tarvitsekaan olla intensiivisen kunnossapidon alla.

Kuntien erilaiset kunnossapidon resurssit puhututtivat haastateltavia ja ne vaikuttivat paljon siihen, millaiseksi tuotteistus koettiin. Suurimmassa osassa kaupunkiseudun kunnissa on melko pienet resurssit varattuna kunnossapitoon ja se tuo omat haasteensa kunnossapitotöiden toteuttamiseen. Haastateltavat kokivat pienten resurssien vaikuttaneen seudullisen tuotteistuksen tekoprosessiin ja kehyskunnissa se koettiin sen vuoksi kuormittavavaksi prosessiksi. Tuotteistuksen käyttöönotto omajohtoisessa työssä koettiin muutamassa kunnassa liian työlääksi, eikä sen läpikäyntiin ollut löydetty aikaa, jonka vuoksi tuotteistuksen käyttöönotto oli jäänyt puolitiehen. Myös tuotteistuksen päivitystyön tekeminen tuntui resurssien takia hankalalta toteuttaa monen haastateltavan mielestä. Kunnista löytyy selkeästi mielenkiintoa osallistua seudulliseen yhteistyöhön, mutta resurssien rajallisuus

vaikeuttaa sitä. Kaupunkiseudun seutuyhteistyössä tulisi tulevaisuudessa ottaa paremmin huomioon kehyskuntien rajalliset resurssit ja jollain tavoin tukea tai helpottaa kehyskuntien työtaakkaa.

Muissa kunnissa kunnossapidon laadun määrittelee seudullinen tuoteistus ja muut urakka-asiakirjat, mutta yhdessä kunnassa tekninen lautakunta määrittelee yleisten alueiden kunnossapidon laadun tason. Tässä kunnassa tuoteistuksen tehtäväkortteja on käytetty apuna päätöksentekoprosesseissa ja niiden avulla pyritty perustelemaan, miksi kunnossapidon laatutason tulisi olla tietynlaista.

Jos poliittisella tasolla päätetään kunnossapidon laadun tasosta, niin tulisi miettiä millainen vaikutus poliittisilla päätöksillä on kunnossapitoon pidemmällä aikavälillä. Jos politiikan keinoin voidaan päättää kunnossapidon laadun alentamisesta, se mitätöi kunnossapitoluokan määrittelemän laatutason. On ymmärrettävää, että kunnossapidon resurssit vaihtelevat ja ne pienenevät tulevaisuudessa. On kuitenkin parempi kunnossapitää alueita tietyn hoitosuunnitelman mukaan pitkäjänteisesti ja säännöllisesti, kuin vaihdella hoidon tasoa usein. Esimerkiksi viheralueiden epäsäännöllinen hoito pahimmillaan aiheuttaa korjausvelkaa, jolloin kustannukset nousevat entisestään ja laadusta tinkiminen tulee kalliiksi. Jokaisessa kunnassa tulisi tarjota asukkaille viihtyisä elinympäristö tinkimättä sen laadusta.

7.2 Luonnon monimuotoisuus huomioituna kunnossapidossa

Kun haastateltavilta kysyttiin mitä tuoteistuksesta puuttuu, niin kaksi haastateltavaa mainitsivat LUMO-ohjeistukset. Haastateltavat mainitsivat, että luonnon monimuotoisuuden hinnoittelu on haastavaa, eikä se taivu perinteisen kunnossapidon hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti. Myös luonnon monimuotoisuuden vienti kentälle mietitytti toista haastateltavaa. LUMO-asiat ovat vielä melko uusia kunnossapitotöissä ja tällä hetkellä vasta opetellaan ottamaan sitä paremmin huomioon. Perehdyttämistä LUMO-ohjeisiin tarvitaan kunnissa niin työntekijä kuin esihenkilötasollakin. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta) Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen kaupunkiluonnossa yleistyy vuosi vuodelta enemmän, ja kaupungeissa täytyy tehdä luonnon monimuotoisuuden kannalta parempia ratkaisuja kunnossapitotöissä.

Usein luonnon monimuotoisuuden vaaliminen hoidettavilla viheralueilla tarkoittaa kunnossapidon kannalta sitä, että tehdään vähemmän tai suurpiirteisemmin töitä, kun ennen. Hoidetaan alueita uudella tavalla, esimerkiksi annetaankin nurmikon kasvaa ja kukkia ja näin

ollen vähennetään kunnossapidossa nurmikon leikkuukertoja. Perinteisen kunnossapidon hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti tällaisessa tilanteessa urakoitsijan tulisi saada leikkuukertojen vähentämisestä hyvitystä. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Luonnon monimuotoisuuden on hankalaa sopia tällaiseen kankeasti hinnoiteltuun urakointiin. Luonnon monimuotoisuuden kannalta pitäisi suosia dynaamista hinnoittelua, jossa hinta muuttuu sen mukaan, miten alueita hoidetaan. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Nykyinen Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 on arvopohjainen luokitus ja sen avulla halutaan tuoda esille muun muassa erilaisten viheralueiden luonto-, kulttuuri- ja maisemallisia arvoja tasa-arvoisesti ihmisen ja luonnon kannalta (Viherympäristöliitto, 2020b, s. 8). Eli myös viheralueiden kunnossapitoluokitus vaatii toimia edistämään ihmisten ja luonnon yhteiseloja, joten on oleellista ottaa luonnon monimuotoisuus huomioon urakoiden hinnoittelussa tulevaisuudessa.

7.3 Seutuyhteistyön tulevaisuus

Suurin osa haastateltavista nostivat keskusteluun seutuyhteistyön ja sen puuttumisen. Vuosina 2014–2018 kunnat ovat tehneet ahkerasti yhteistyötä ja kokoontuneet yhdessä laatimaan erilaisia asiakirjoja yhteiseen käyttöön. Viimeisen 2–3 vuoden aikana seudullinen yhteistyö on loppunut. Siihen on vaikuttanut seutuyhteistyön rakentamisen avainasemassa toimineen henkilön vaihtuminen, seututyöryhmien lakkauttaminen sekä kuntien resurssipula. Monessa haastatellussa kunnassa olisi mielenkiintoa seutuyhteistyön rakentamiseen, mutta resurssipula on suurin este siihen. Pienemmissä kehyskunnissa viheralan henkilöstöä on niin vähän, että heidän on vaikea löytää aikaa omien töiden lisäksi tällaisen yhteistyökuvion ylläpitämiseen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Vastuu seutuyhteistyöstä kuuluu virallisesti kaupunkiseudun kuntayhtymälle. Ennen kuntien yhteistyötä ylläpidettiin kaupunkiseudun kuntayhtymän toimesta ja kuntia osallistettiin erilaisiin työryhmiin. Henkilövaihdoksen jälkeen vastuu yhteistyöstä on ikään kuin jäänyt pois ja kunnat ovat jääneet omilleen asian suhteen. (Nämä tiedot ovat haastatteluaineistosta)

Yhteisten käytössä olevien asiakirjojen, kuten seudullisen tuotteistuksen päivitystyö on kärsinyt siinä, kun yhteistyö kuntien välillä on ajautunut tällaiseen tilanteeseen. Tuotteistuksen tehtäväkortit vaativat päivitystä, jotta ne pysyvät ajankohtaisten työselostuksien, ohjeistuksien, laatuvaatimuksien ja lainsäädännön tasalla. Tuotteistus on etenkin Tampereella tärkeä asiakirja alueurakoissa, joten sitä on omatoimisesti lähdetty päivittämään, kyselemättä muilta kunnilta mitään. Tässä opinnäytetyössä tehty päivitystyö

kiinnosti myös muita kaupunkiseudun kuntia ja sai osakseen ihmettelyä, että miksi siitä ei ole informoitu muita kuntia.

Jos lähdetään siihen, että jokaisessa kunnassa päivitetään omatoimisesti tuotteistuksen tehtäväkortteja omaan käyttöön, niin silloin kaikissa kunnissa lopulta onkin oma tuotteistus, eikä seudullista tuotteistusta ole enää olemassa. Jotta seutuyhteistyö saataisiin pelastettua, kaupunkiseudun kuntayhtymätoimen tai vaihtoehtoisesti jonkun kunnan pitäisi ottaa ensimmäinen askel yhteistyön uudelleenrakentamista kohti. Kunnat voisivat omatoimisesti kutsua toisista kaupunkiseudun kunnista henkilöitä omaan toimipisteeseensä palaveriin, jossa käsiteltäisiin yhteisien työohjeiden käyttöä ja tehtäisiin tätä seutukuntien välistä tiedonjakoa. Kahdeksan kunnan välinen yhteistyökuvio vaatii aikaa ja vaivannäköä, jotta sitä saadaan ylläpidettyä.

8 Johtopäätökset

Työn tavoitteena oli selvittää, että kuinka aktiivisesti seudullista tuotteistusta käytetään, millaiseksi se on koettu sekä miten sitä voisi kehittää paremmaksi. Kaikissa haastatelluissa kunnissa tuotteistus oli käytössä, mutta osa käytti sitä paljon aktiivisemmin ja osa käytti sitä vähemmän. Alueurakoissa tuotteistus koettiin hyväksi ja kattavaksi urakka-asiakirjaksi, mutta omajohtoisessa urakoinnissa sitä ei ollut otettu kaikissa kunnissa kovin aktiiviseen käyttöön ja siinä sitä pidettiin jopa hankalana. Se kuitenkin koettiin hyväksi ohjeistukseksi, joka toimii oman työn tukena. Tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi päivittämällä sitä, mutta suurin osa haastateltavista piti tuotteistusta hyvänä jo sellaisenaan.

Omajohtoisessa työssä tuotteistus ei ollut saanut kovin lämmintä vastaanottoa ja se oli jäänyt kunnissa enemmän esihenkilötasolle työn tueksi, kun mitä sitä oli jalkautettu kentälle työntekijöille. Tärkeintä on, että tuotteistus on esihenkilötasolla käytössä ja sitä peilataan sitä kautta käytännön työhön, sillä esihenkilöt ovat kuitenkin lopulta vastuussa siitä, että työntekijät toteuttavat odotettua työn laatua kentällä. Kunnossapidon työohjeet ja laatuvaatimukset päivittyvät tietyin väliajoin ja työtavat muuttuvat sitä myötä. Luonnon monimuotoisuus ja kestävä kunnossapidon ja rakentamisen toimintatavat tulevat vuosi vuodelta enemmän pinnalle. Ne myös tulevat näkymään työssä ja toimia niiden eteen tullaan vaatimaan enemmän tulevaisuudessa. Nämä muutokset vaikuttavat niin esihenkilöiden, kun heidän alaistensakin toimintaan ja uudet toimintatavat vaativat perehtymistä ja uuden opettelua.

Koska haastattelututkimukseen osallistui yli puolet kaupunkiseudun kunnista, niin tuloksien perusteella voidaan ainakin yleistää tuotteistuksen yleisimmän käyttötarkoituksen olevan alueurakat. Tutkimusmenetelmä oli toimiva ja sen avulla saatiin kerättyä hyviä vastauksia eri kunnista. Tutkimusmenetelmän puutteiksi voi laskea kolmen kunnan haastattelun puuttumisen sekä haastattelukysymysten yksipuolisuuden. Jälkeenpäin ajateltuna haastattelukysymykset olivat ehkä liian spesifillä tasolla laadittuja ja haastateltavista olisi voinut saada enemmän tietoa irti muotoilemalla haastattelukysymyksiä paremmin ja näin tutkia aihetta laajemmin. Haastattelut olivat kuitenkin hyvin vapaamuotoisia, ja monien haastateltujen kanssa saatiin mielenkiintoisia keskusteluja aikaan kysymysten lomassa. Tutkimus lisäsi tietoa seudullisen tuotteistuksen käytön aktiivisuudesta ja tutkimuksen avulla saatiin kerättyä tuotteistuksen kehittämideoita kunnilta ja muita tärkeitä huomioita.

Vuonna 2014 Kylmäkosken opinnäytetyössä ”Kuntaraja = Hoitoraja? Tampereen kaupunkiseudun yleisten alueiden ylläpidon tulevaisuus” tutkittiin Tampereen kaupunkiseudun kuntien nykytilaa ja pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja kuntien yhteistyön parantamiseen. (Kylmäkoski, 2014, ss. 2, 29) Tässä opinnäytetyössä tutkimusta jatkettiin siitä, miten seudullinen tuotteistus on otettu käyttöön eri kunnissa. Kylmäkosken opinnäytetyössä kuntien lähtötietojen selvityksessä kävi ilmi kuntien erilaiset toimintatavat muun muassa kustannus seurannassa, omaisuuden- ja määrätietojen hallinnassa sekä kunnossapidon laatukriteerien määrittämisessä. (Kylmäkoski, 2014, ss. 31–34) Tämänkin opinnäytetyön haastatteluosuudessa huomattiin, että kuntien erilaiset toimintatavat ja resurssit vaikuttavat myös tuotteistuksen käyttöön. Kunnat ovat keskenään erilaisia, heillä on eri resurssit kunnossapitoon ja erilaiset tavat toteuttaa työtä.

On oma haasteensa sovittaa kahdeksan eri kunnan toimintatavat yhteen muottiin. Jo Kylmäkosken opinnäytetyössä pohdittiin kaupunkiseudun kuntien yhteistyön kehittämismenetelmiä, ja kymmenen vuotta myöhemmin samoja asioita käytiin läpi tämän opinnäytetyön haastattelututkimuksen parissa. Voidaan todeta, että yhteistyö kuntien välillä vaatii aikaa, paneutumista ja pitkäjänteisyyttä, jotta se todella saadaan toimimaan. Tuotteistus on hyvä ja toimiva asiakirja ja se on yhtenäistänyt kunnossapidon tuoterakenteen ja terminologian kuntien välillä, luonut laadun määrittämiselle yhteiset kriteerit ja tehnyt kustannus seurannasta mahdollista. Kymmenen vuoden aikana on siis edistytty, mutta kuntien välinen yhteistyö vaatii edelleen paljon työtä.

Kun tuotteistuksen käyttöä kunnissa tutkittiin, saatiin selville, että seutuyhteistyö kuntien välillä on kuihtunut viime vuosina ja se on vaikuttanut negatiivisesti esimerkiksi tuotteistuksen päivitystyöhön. Tutkimuksen ongelmaksi paljastui siis seutuyhteistyön puuttuminen.

Seuraava asia, mitä tämän aiheen ympärillä tulisi tehdä, olisi herättää seutuyhteistyö henkiin ja kokoontua kaupunkiseudun kuntien kesken yhteen ja päättää jatkotoimista yhdessä. Olisi oleellista päättää, että kenellä on päivitysvastuu tuotteistuksesta ja muista yhteisistä asiakirjoista. Ottaisiko kaupunkiseudun kuntayhtymätoimi vastuun seutuyhteistyön tekemisestä vai ottaisiko joku kunta sen omalle vastuulleen?

Tuotteistuksen päivitystyötä olisi tärkeää jatkaa pian, sillä tehtäväkorttien päivitystyö on kesken. Talvihoito, puhtaanapito, erityisalueiden korjaus ja hoito -tehtäväkortit ovat vielä vailla päivitystä. Tuotteistuksesta puuttuu kunnossapidon käyttötehtävät sekä työskentelyohjeet ratikan läheisyydessä, ja ne tulisi lisätä sinne seuraavan päivityksen yhteydessä. Päivitystyössä tulisi myös miettiä kunnossapidon hinnoittelua uudestaan ja tehdä hinnoittelusta joustavampaa, jotta myös luonnon monimuotoisuus saadaan huomioitua järkevästi hinnoittelussa. Tehtäväkorttien päivitystyötä voisi hyvin jatkaa toisen opinnäytetyön muodossa.

Lähteet

- Kuntaliitto. (2017). *Tuotteistus on määrittelyä, tarkentamista ja kehittämistä*. Haettu 13.3.2024 <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Tuotteistus-on-m%C3%A4%C3%A4rittely%C3%A4-tarkentamista-ja-kehitt%C3%A4mist%C3%A4.pdf>
- Kylmäkoski, T. (2014). *Kuntaraja = Hoitoraja? Tampereen kaupunkiseudun yleisten alueiden ylläpidon tulevaisuus* [Opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu]. Haettu 15.3.2024 https://tampereenseutu.fi/wp-content/uploads/2020/10/kuntaraja_hoitoraja_opinnaytetyo_5_2014.pdf
- Mattila, K. & Kesti S. (2018). *Ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden kunnossapidon tuotteistus*. Haettu 13.3.2024 <https://tampereenseutu.fi/wp-content/uploads/2020/10/Ulkoliikuntapaikat-2018.pdf>
- Palomaa, A. (2024). *Tampere on edelleen Suomen vetovoimaisin kaupunki*. Haettu 24.3.2024 <https://yle.fi/a/74-20068520>
- Rakennustieto Oy. (2015). *Infra 2015 Rakennusosa- ja hankenimikkeistö. Määrittämissuositukset*.
- Rakennustieto Oy. (2017). *Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistö*.
- Tampereen Infra Oy. (12.2.2024). *Tampereen Infralle on myönnetty ISO 9001-sertifikaatti*. Haettu 24.3.2024 <https://tampereeninfra.fi/tampereen-infralle-on-myonnetty-iso-9001-sertifikaatti/>
- Tampereen kaupunkiseutu. (n.d.-a) *Seutuyhteistyö*. Haettu 24.3.2024 <https://tampereenseutu.fi/seutuyhteistyo/>
- Tampereen kaupunkiseutu. (n.d.-b). *Tampereen kaupunkiseutu*. Haettu 23.3.2024 <https://tampereenseutu.fi/tampereen-kaupunkiseutu/>
- Tampereen kaupunkiseutu. (n.d.-c). *Tampereen kaupunkiseudun kunnat*. Haettu 23.3.2024 <https://tampereenseutu.fi/tampereen-kaupunkiseutu/kunnat/>
- Tampereen kaupunkiseutu. (2018). *Ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden kunnossapidon tuotteistus, diaesitys*. Haettu 24.3.2024 https://tampereenseutu.fi/wp-content/uploads/2020/10/ulkoliikuntapaikkojen_ja_viheralueiden_kunnossapidon_tuotteistus_kalvosarja_24042018.pdf
- Viherympäristöliitto ry. (2020a). *RAMS 2020 – Päätöksentekijän opas viheralueiden kunnossapitoluokitukseen*.
- Viherympäristöliitto ry. (2020b). *Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020*.
- Viherympäristöliitto ry. (2021). *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021*.

Liite 1. Tehtäväkortti: 6412 Väylien vierustojen niitto

6412 Väylien vierustojen niitto

Tehtäväkortin päivitykset:

Alkuperäinen	30.3.2015 Rissanen, Ramboll
Päivitys	9.4.2018 K. Mattila, Ramboll
Päivitys	19.1.2024 S. Siivonen

Tehtävän kuvaus

Työhön sisältyy määritettyjen liikenneviheralueiden niitto:

- Niitto
- Liikennealueilla kasvavien rikkaruohojen yms. poistaminen
- Kaiteiden, liikennemerkkien ja valaistustolppien ympäristöjen viimeistely
- Niittojätteen käsittely

Katuluiskien kasvillisuuden niitto ulotetaan mahdollisuuksien mukaan kadun vastaluiskan reunaan saakka kunnossa- ja puhtaanapitolaissa esitettyjen velvoitteiden mukaisesti. Puistokäytävien kasvillisuus niitetään vähintään 2 metrin leveydeltä.

Työhön liittyviä lakeja ja ohjeita ovat mm.:

- Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (547/2005)
- Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011)
- Kaupunkipuiden arvonmääritysmalli KAM '19, Kaupunkipuiden taloudellisen arvon määrittäminen. Viherympäristöliitto Ry
- Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021, Kunnossapidon yleiset laatuvaatimukset. Viherympäristöliitto Ry

Tehtävän suoritus aika

Liikenneviheralueiden niitto suoritetaan kaksi kertaa kasvukaudessa. Ensimmäinen niitto suoritetaan 15.6.–15.7. ja toinen niitto 15.8.–15.9. välisinä aikoina.

Kaiteiden alustat ja liikennemerkkitolppien ympärykset yms. esteiden vierustat viimeistellään kerran kasvukaudessa ensimmäisen niittokerran yhteydessä.

Viheralueen kunnossapitotarvetta ja toimintakuntoa seurataan muiden hoitotöiden yhteydessä.

Haitallisten vieraslajien torjunta suoritetaan tehtäväkortin 6450 mukaisesti ennen niittoa.

Laatuvaatimukset

Laatuvaatimus	R4	A3	A4
Työn suorittaminen			
Niittokorkeus on 5–10 cm.	x	x	x
Niitossa käytetään murskaavaa niittoa tai raivausta.		x	

Niitettävältä alueelta poistetaan roskat ja muut esineet ennen niittoa.	x	x	x
Niittojätteen joukossa ei ole EU:lle ja kansallisesti haitallisia vieraskasveja. Niiden torjunta tehdään ennen niittoa.	x	x	x
Työn jälki			
Niittojälki on tasainen ja niittojäte tasaisesti levittynyt. Kasvusto on vähintään 5 cm korkea. Kasvustosta ei kasva kasvitupsuja.		x	
Niittojäte poistetaan, jos se haittaa monimuotoisen niitylajiston elinolosuhteita ja kasvua. Nämä kohteet sovitaan erikseen tilaajan kanssa.		x	
Niittotyö on viimeistely kaiteiden ja liikennemerkkien yms. esteiden ympäriltä.	x	x	x
Turvallisuus			
Alueella ei ole näkyvyyttä, liikenneturvallisuutta, väylän käyttöä ja yleisilmettä haittaavaa ruohovartista kasvillisuutta eikä niittojätettä.	x	x	x
Kunnossapitotyöt eivät vaurioita ympäröiviä rakenteita, kalusteita, laitteita eikä kasvillisuutta.	x	x	x

Määrämittaus

Pinta-ala (m²).

Dokumentointivaatimukset

Työmaapäiväkirja tai muu erikseen määritelty dokumentointi:

- Työkohteet
- Työn aloitus- ja lopetusaika
- Toimenpiteet
- Toimenpideaajat
- Kalusto
- Työvoima
- Poikkeamaraportointi

Valvontaraportti:

- Laatuvaatimusten täyttyminen kohteittain
- Laatuvaatimusten toteutuminen visuaalisesti arvioiden
- Laatumittauskohteiden dokumentointi valokuvin

Liite 2. Tehtäväkortti: 6421 Nurmikoiden hoito

6421 Nurmikoiden hoito

Tehtäväkortin päivitykset:

Alkuperäinen	9.4.2018 K. Mattila, Ramboll
Päivitys	29.1.2024 S. Siivonen

Tehtävän kuvaus

Työhön sisältyy määritettyjen viheralueiden nurmikoiden hoito:

- Kevätkunnostus
- Kasvualustan kalkitus ja lannoitus
Kasvualustan kastelu
- Rikkakasvien torjunta ja haitallisten vieraskasvien torjunta sekä tautien ja tuholaisten torjunta
- Kasvuston leikkaus ja esteiden ym. ympäristöjen siistiminen
- Kasvuston rajaus
- Kasvualustan ilmastus, kattaminen, pystyleikkuu ja harjaus
- Syyskunnostus

Työhön liittyviä lakeja ja ohjeita ovat mm.:

- Laki kunnossa- ja puhtaanapidosta (547/2005)
- Laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011
- Lannoitevalmistelaki 539/2006
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista 24/11
- Tampereen LUMO – luonnon monimuotoisuusohjelma 2021–2030. Tampereen kaupunki
- Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021, Kunnossapidon yleiset laatuvaatimukset. Viherympäristöliitto Ry
- Kaupunkipuiden arvonmäärittämissä KAM '19, Kaupunkipuiden taloudellisen arvon määrittäminen. Viherympäristöliitto Ry

Tehtävän suoritusaika

Eloperäinen jäte poistetaan R1-, R2- ja R3-kunnossapitoluokkien nurmikoilta ennen ensimmäistä leikkausta, viimeistään 15.5. mennessä tai sääolosuhteet huomioiden myöhempänä ajankohtana. R1-, R2- ja R3-luokkien nurmialueiden paikkaustarpeet kunnossapitäjä inventoi 30.5. mennessä. R4-kunnossapitoluokan nurmialueiden paikkaustarvetta seurataan muun hoitotyön ohessa.

R1-luokan nurmikoiden lannoitus, kalkitus ja avaruusvaurioiden korjaus tehdään 15.6. mennessä.

Rakennetun ympäristön LUMO-kohteista sovitaan tilaajan kanssa erikseen. LUMO-kohteissa nurmikon leikkausta vähennetään tai jätetään nurmikolla kukkivat kasvit leikkaamatta kukinta-aikana. Syksyllä voidaan jättää sovitussa kohteissa lehdet keräämättä tai silputa ne paikalleen.

Laatuvaatimukset

Laatuvaatimus	R1	R2	R3	R4
Nurmikon pituus				
Nurmikoiden leikkuutyö suoritetaan niin, että nurmikon korkeudelle annetut rajat täyttyvät koko kasvukauden ajan: Nurmikon pituus on 4–7 cm.	x			
Nurmikoiden leikkuutyö suoritetaan niin, että nurmikon korkeudelle annetut rajat täyttyvät koko kasvukauden ajan: Nurmikon pituus on 4–12 cm.		x	x	
Nurmikoiden leikkuutyö suoritetaan niin, että nurmikon korkeudelle annetut rajat täyttyvät koko kasvukauden ajan: Nurmikon pituus on 4–25 cm.				x
Yleisilme				
Nurmikko on kasvukauden ajan aukoton, tasaisen vihreä ja tasamittainen.	x			
Nurmikko on kasvukauden ajan elinvoimainen. Aukkojen yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 2 % koko nurmikon pinta-alasta.		x	x	
Aukkopaikat eivät haittaa alueen käyttöä tai vaikuta yleisilmeeseen. Aukkojen yhteenlaskettu pinta-ala on enintään 5 % koko nurmikon pinta-alasta.				x
Hoitotoimenpiteet				
Kevätkunnostuksessa nurmikolta poistetaan hiekoitushiekka, kasvijäte ja roskat. Aukkopaikat paikataan. Kastelujärjestelmien toimintakunto tarkastetaan.	x	x	x	
Kevätkunnostuksessa katsotaan, että nurmikolla ei ole hoitoa ja kasvua haittaavaa roskaa ja kasvijätettä yms.				x
Kasvualusta kalkitaan ja lannoitetaan säännöllisesti hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan.	x	x	x	
Nurmikon leikkaus ja siistiminen				
Roskat ja muut esineet poistetaan ennen nurmikonleikkausta.	x	x	x	x
Esteiden ympärykset ja rakenteiden reunat siistitään jokaisen leikkuukerran yhteydessä.	x			
Esteiden ympärykset ja rakenteiden reunat siistitään niin usein, etteivät ne poikkea nurmikon yleisilmeestä.		x	x	
Esteiden ympärykset ja rakenteiden reunat viimeistellään kerran vuodessa.				x
Työkoneilla ja -välineillä ei vahingoiteta puiden juuria ja runkoa tai muita istutus- ja tukirakenteita.	x	x	x	x
Työn jälki				
Nurmikolla ei ole leikkuujätettä.	x			
Nurmikolla ei ole kasvua haittaavaa leikkuujätettä.		x	x	
Nurmikolla ei ole käyttöä ja kunnossapitoa häiritsevää leikkuujätettä.				x
Nurmikkoa ympäröivillä alueilla, kuten käytävillä, ei ole leikkuujätettä.	x	x	x	x
Rajaus on moitteeton ja poikkeaa päälinjasta enintään 2 cm.	x			
Rajaus on siisti ja poikkeaa päälinjasta enintään 10 cm.		x	x	
Rajaus poikkeaa päälinjasta enintään 15 cm.				x
Nurmikolla ei esiinny hoitokoneiden tallauksesta aiheutuvaa kasvualustan painumista tai tiivistymistä. Kastelulaitteisto on vaurioitumaton.	x	x	x	x

Määrämittaus

Pinta-ala (m²).

Dokumentointivaatimukset

Työmaapäiväkirja tai muu erikseen määritelty dokumentointi:

- Työkohteet
- Työn aloitus- ja lopetusaika
- Toimenpiteet lajikohtaisesti tarkennettuna
- Toimenpideaajat
- Laatuvaatimusten täytyminen
- Mahdolliset tarvittavat lisätoimenpiteet (kasvillisuuden korjaustarve)
- Työvoima
- Poikkeamaraportointi

Valvontaraportti:

- Laatuvaatimusten täytyminen kohteittain
- Laatuvaatimusten toteutuminen visuaalisesti arvioiden
- Laatumittauskohteiden dokumentointi valokuvin

Liite 3. Haastattelukysymykset

Haastattelukysymykset, seudullinen tuotteistus

1. Kuka olet ja mikä on sinun asemasi yrityksessä, jossa työskentelet?
2. Miten kunnossapidon seudullinen tuotteistus näkyy teidän työssänne?
3. Miten käytätte tuotteistusta ja miten olette vieneet sen käytännön työhön ja työmaille?
Miten se on viety urakoitsijoille?
4. Miten on varmistettu, että henkilöstö on ymmärtänyt ja sisäistänyt tuotteistuksen ohjeet?
5. Mikä on ohjeistuksen tarkoitus ja pidätkö sitä tärkeänä työssäsi?
6. Tuleeko sinulle mieleen, että mitä asioita VKT:sta ja RAMS:sta haluaisit nostaa, mitkä puuttuvat tuotteistuksesta?
7. Onko tuotteistuksen tehtäväkortit koettu toimiviksi?
8. Onko tuotteistuksessa jotain olennaisia puutteita?
9. Kuinka tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi?
10. Mitä seudullisen tuotteistuksen olisi tärkeää pitää sisällään? Toiveita tehtäväkorttien päivitykseen, ulkoasuun ja sisältöön?
11. Muuta lisättävää?

Liite 4. Saatekirje haastateltaville

Tämä on kutsu opinnäytetyön haastatteluun.

Olen Sofia Siivonen ja opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa rakennetun ympäristön hortonomiksi. Teen parhaillaan opinnäytetyötä aiheesta Kunnossapidon seudullisen tuotteistuksen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 laatuvaatimuksien ja hoito-ohjeiden mukaiseksi. Opinnäytetyön tilaaja on Tampereen Infra Oy. Opinnäytetyön tarkoituksena on päivittää seudullisen tuotteistuksen viherkunnossapitoa koskevat tehtäväkortit ja sisällyttää niihin uudemmissa julkaisuista Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 ja Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 sisältöä, jotka puuttuvat tuotteistuksen tehtäväkorteista.

Opinnäytetyöhöni kuuluu haastatteluosuus, ja minun on tarkoitus haastatella Tampereen kaupunkiseudun kuntia, joilla on käytössä tämä Ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden kunnossapidon tuotteistus (2018). Haastattelussa kysyn mm. seudullisen tuotteistuksen käytöstä, sen toimivuudesta, miten se on saatu vietyä työmaille ja työntekijöille ja miten sitä voisi parantaa.

Haastattelu on tarkoitus tehdä Teamsin välityksellä ja haastattelu nauhoitetaan ja litteroidaan. Ensimmäisessä haastattelukysymyksessä kerään hieman henkilötietoja, jota säilytän tietojenkäsittelyohjeiden mukaisesti turvallisesti ja huolellisesti omalla tietokoneellani. Opinnäytetyössä en mainitse haastateltuja henkilöitä nimiltä, mutta haastateltujen tittelit ja kunnat mainitaan. Nämä opinnäytetyöhön päätyvät epäsuorat henkilötiedot anonymisoidaan.

Suostuisitko haastateltavaksi? Alla on haastattelukysymykset. Haastattelut on tarkoitus pitää nyt tammi- ja helmikuun aikana ja haastatteluun on hyvä varata aikaa ainakin 1,5 h. Sovitaan yhdessä aika haastatteluun.

Tässä ovat haastattelukysymykset:

1. Kuka olet ja mikä on sinun asemasi yrityksessä, jossa työskentelet?
2. Miten kunnossapidon seudullinen tuotteistus näkyy teidän työssänne?
3. Miten käytätte tuotteistusta ja miten olette vieneet sen käytännön työhön ja työmaille?
Miten se on viety urakoitsijoille?

4. Miten on varmistettu, että henkilöstö on ymmärtänyt ja sisäistänyt tuotteistuksen ohjeet?
5. Mikä on ohjeistuksen tarkoitus ja pidätkö sitä tärkeänä työssäsi?
6. Tuleeko sinulle mieleen, että mitä asioita VKT:sta ja RAMS:sta haluaisit nostaa, mitkä puuttuvat tuotteistuksesta?
7. Onko tuotteistuksen tehtäväkortit koettu toimiviksi?
8. Onko tuotteistuksessa jotain olennaisia puutteita?
9. Kuinka tuotteistusta voisi kehittää paremmaksi?
10. Mitä seudullisen tuotteistuksen olisi tärkeä pitää sisällään? Toiveita tehtäväkorttien päivitykseen, ulkoasuun ja sisältöön?
11. Muuta lisättävää?

Minulta voi kysyä lisätietoja haastattelusta puhelimitse tai sähköpostitse.

Minun puhelinnumeroni on xxxxxxxxxx.

Tämän viestin liitteenä on tietosuojailmoitus koskien tätä tutkimusta, pyydän lukemaan sen läpi.

Toivottavasti tavataan haastattelun merkeissä!

Ystävällisin terveisin, Sofia Siivonen

Liite 5. Opinnäytetyön aineistohallintasuunnitelma_Siivonen

1

AINEISTONHALLINTASUUNNITELMA

Suunnitelman tekijä: Sofia Siivonen

Opinnäytetyön nimi: Kunnossapidon seudullisen tuotteistuksen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 mukaiseksi

Opinnäytetyön toimeksiantaja: Tampereen Infra Oy

Suunnitelma laadittu: 01/2024

1 Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Tässä opinnäytetyössä kerättyä tutkimusaineistoa ovat nauhoitetut haastattelut. Tutkimusaineisto on tallennettu omalle tietokoneelle omaan kansioonsa, ja ainoastaan opinnäytetyön tekijällä on pääsy aineistoon. Aineistoa käsitellään vain omalla tietokoneella ja sitä ei varmuuskopioida pilvipalveluun. Aineistoa tallennetaan pelkästään omalle tietokoneelle koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opinnäytetyön tekijä vastaa aineiston käsittelystä ja säilyttämisestä eikä toimeksiantajalla ole pääsyä käsittelemään aineistoa. Haastateltujen tietosuojan turvaamiseksi ainoastaan opinnäytetyön tekijällä on tieto, ketä opinnäytetyössä on haastateltu.

2 Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Haastatteluaineistossa käsitellään sekä suoria että epäsuoria henkilötietoja. Opinnäytetyöhön tulee epäsuoria henkilötietoja (tittelit ja kunnat, joiden edustajia on haastateltu). Henkilötiedot anonymisoidaan opinnäytetyössä mahdollisimman hyvin, jotta haastateltavia ei pysty tunnistamaan tekstistä. Aineistossa ei ole arkaluonteisia henkilötietoja ja aineisto ei sisällä salassa pidettävää tietoa. Henkilötietoja käsitellään huolellisesti tietosuojajohtojen mukaisesti. Tietojen käsittely perustuu tietosuojailmoitukseen. Haastatteluun kutsutuille on saatekirjeen mukana lähetetty liitetiedostona tietosuojailmoitus, jossa kuvataan henkilötietojen käsittelyä opinnäytetyöprosessissa. Tietosuojailmoitus on aineistohallintasuunnitelman liitteenä.

3 Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Opinnäytetyön tekijä omistaa opinnäytetyön aineiston ja työn tilaaja omistaa työn tuloksena tehdyt tehtäväkortit sen jälkeen, kun ne on luovutettu tilaajalle.

4 Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Haastatteluaineisto hävitetään välittömästi opinnäytetyön valmistuttua eikä kerättyä haastatteluaineistoa luovuteta jatkokäyttöön. Opinnäytetyön tekijä säilyttää muun aineiston tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa ja hävittää tämän jälkeen. Opinnäytetyössä tehdyt tehtäväkortit luovutetaan työn tilaajalle niiden valmistuttua, jonka jälkeen tilaaja on vastuussa tehtäväkorttien jatkojalostamisesta.

Liite 1. TietosuojailmoitusTietosuojailmoitus
02.01.2024

1 (4)

Tietosuojailmoitus - Kunnossapidon seudullisen tuotteistamisen päivittäminen VKT 2021 ja RAMS 2020 laatuvaatimuksien ja hoito-ohjeistuksien mukaiseksi**Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus**

Henkilötiedot käsitellään ja säilytetään Hämeen ammattikorkeakoulun tietosuojajohjeiden mukaisesti. Työhön kerätään vain tutkimuksen näkökulmasta olennaisia henkilötietoja (nimi, ammattinimike, kunta, sähköposti). Tutkimusaineistoa käsitellään mahdollisuuksien mukaan anonymisoina. Haastattelija huolehtii henkilötietojen säilyttämisestä ja arkistoinnista oikeaoppisesti. Opinnäytetyössä noudatetaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (GDPR) ja Suomen tietosuojalakea. Opinnäytetyöhön ei päädy haastateltujen nimiä ja yhteystietoja. Kyseessä on kertatutkimus.

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa

Sofia Siivonen

sofia.siivonen@student.hamk.fi

puh.

Tutkimuksen suorittajat

Sofia Siivonen, rakennetun ympäristön opiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta.

Käsittelyn oikeusperuste

Tässä opinnäytetyössä henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus. Kun oikeusperuste on suostumus, rekisteröidyillä on oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa.

Henkilötietosisältö ja säilytysajat

Tutkimuksessa kerätään seuraavat tiedot:

- Nimi, sähköpostiosoite, ammattinimike ja kunta, jossa henkilö työskentelee.
- Haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan, joten myös haastateltavan ääni ja vastaukset tallennetaan.

Tutkimuksen jälkeen tietojen säilytysaika:

Nimi – opiskelija säilyttää puoli vuotta opinnäytetyön hyväksymistä

Yhteystiedot – opiskelija säilyttää puoli vuotta opinnäytetyön hyväksymisestä
Mahdolliset tutkimusluvut - opiskelija säilyttää yhden vuoden opinnäytetyön hyväksymispäivästä

Tietosuojailmoitus
02.01.2024

2 (4)

Tutkittavien (haastateltavien) suostumus osallistua tutkimukseen – opiskelija säilyttää yhden vuoden opinnäytetyön hyväksymispäivästä

Tietosuojailmoitus – opiskelija tallentaa osana opinnäytetyötä

Haastateltavan suostumus henkilötietojen käsittelyyn – opiskelija säilyttää yhden vuoden opinnäytetyön hyväksymispäivästä

Saatekirje tutkimukseen osallistujille – opiskelija tallentaa osana opinnäytetyötä

Opinnäytetyö julkaistaan ja arkistoidaan ammattikorkeakoulujen yhteisessä ja kaikille avoimessa Theseus-opinnäytetietokannassa.

Rekisteröidyt

Rekisteröityinä ovat Tampereen kaupunkiseudun kunnissa kunnossapidon parissa työskenteleviä henkilöitä.

Rekisterin tietolähteet

Rekisteröity (haastateltava henkilö) antaa tarvittavat henkilötiedot suostuttuaan haastatteluun.

Haastattelija on saanut haastateltavien yhteystiedot yleisesti saatavilla olevista lähteistä (kuntien/yrityksien verkkosivuilta).

Henkilötietojen vastaanottajat

Henkilötietoja ei lähetetä eteenpäin tutkimuksen aikana. Opinnäytetyöhön päätyvät epäsuorat tunnistetiedot päätyvät Theseukseen.

Rekisterin suojauksen periaatteet

ATK:lla käsiteltävät tiedot

Tiedot on tallennettu tietojärjestelmään. Käyttäjällä on henkilökohtaiset käyttäjätunnukset. Järjestelmän tietoihin pääsevät ja niitä käyttää vain rekisterinpitäjä.

Tietojen lainmukainen käsittely varmistetaan tietojen luokittelulla ja tietoaaineistojen käsittelysääntöjen mukaisella toimintatavalla.

Haastattelutulosten analysoinnissa poistetaan suora tunniste (nimi) ja vahva epäsuora tunniste (sähköpostiosoite). Opinnäytetyöhön jää epäsuoria tunnistetietoja (kunta ja ammattinimike), sillä Tampereen kaupunkiseudun kunnat liittyvät oleellisesti opinnäytetyön aiheeseen ja ovat osa tutkimusta. Ammattinimikkeet viittaavat kunnossapidon eri toimijoihin, jotka ovat olleet mukana tutkimuksessa ja ne ovat oleellista mainita opinnäytetyössä.

Rekisterinpitäjä

Opinnäytetyön tekijä, opiskelija Sofia Siivonen on rekisterinpitäjä.

Yhteystiedot: Sofia Siivonen

Automaattinen päätöksenteko

Rekisterissä ei tehdä automaattista päätöksentekoa.

Tietojen siirto EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

Rekisteröidyn oikeudet ja niiden rajoittaminen

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) antaa rekisteröidylle seuraavat oikeudet:

Oikeus peruuttaa suostumuksen

Rekisteröidyllä on milloin tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. (artikla 7)

Oikeus saada pääsy tietoihinsa

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja. Rekisteröidyllä on oikeus saada pääsy tietoihinsa. Tarkastusoikeudesta voidaan periä maksu tai siitä voidaan kieltäytyä, jos pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, erityisesti jos niitä esitetään toistuvasti. (artikla 12 ja artikla 15)

Oikeus tietojen oikaisemiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia rekisterissä olevan virheellisen tiedon oikaisemista (artikla 16). Korjaamispyyntö tehdään kirjallisesti. Joissain tietojärjestelmissä henkilö pystyy myös itse korjaamaan omat tietonsa.

Oikeus tietojen poistamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 17):

- Henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin.
- Rekisteröity peruuttaa suostumuksen, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta.
- Rekisteröity vastustaa käsittelyä eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä (artikla 21).
- Henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti.

- Henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Rekisteröidyllä kuitenkin ei ole oikeutta tietojen poistamiseen tutkimuksissa, mikäli tietojen poistaminen todennäköisesti estää kyseisen käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus käsittelyn rajoittamiseen, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 18):

- Rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden.
- Käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista.
- Rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.
- Rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä artikla 21 kohdan nojalla odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Rekisteröidyllä on oikeus saada koneluettavassa muodossa häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on rekisterinpitäjälle toimittanut, mikäli käsittely perustuu suostumukseen ja käsittely tapahtuu automaattisesti. (artikla 20)

Pyynnöt näiden oikeuksien käyttämiseen osoitetaan:

Opinnäytetyön yhteyshenkilölle;

Sofia Siivonen

Oikeus tehdä valitus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistolle. Lisätietoja <https://tietosuoja.fi/>.